

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Kryte lodowisko

TORWAR II

CENTRALNY OŚRODEK SPORTU

W WARSZAWIE

UL. ŁAZIENKOWSKA 6A

CENTRALNY OŚRODEK SPORTU

ZATWIERDZAM DO STOSOWANIA:

OPRACOWANIE:

EGZEMPLARZ:

1

2

(podpis)

Warszawa, luty 2023

SPIS TREŚCI:

1. Postanowienia wstępne	4
1.1. Podstawa opracowania	4
1.2. Cele INSTRUKCJI.....	4
1.3. Terminologia.....	6
2. Warunki ochrony przeciwpożarowej	9
2.1 Przeznaczenie budynku:	9
2.2 Ilość kondygnacji, kategoria wysokości budynku:	9
2.3 Parametry obiektu:.....	9
2.4 Wysokość obiektu:.....	10
2.5 Odległość od budynków sąsiednich	10
2.6 Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego	11
2.7 Kategoria zagrożenia ludzi. Przewidywana liczba osób na kondygnacji.....	11
2.8 Klasa odporności pożarowej budynku i klasa odporności ogniowej elementów budowlanych oraz stopień rozprzestrzeniania ognia	11
2.9 Podział budynku na strefy pożarowe.....	12
2.10 Warunki ewakuacji.....	13
2.11 Elementy wykończenia wnętrz	13
2.12 System sygnalizacji pożaru	14
2.13 Przeciwpożarowy wyłącznik prądu.....	14
2.14 Wentylacja pożarowa.....	14
2.15 Oświetlenie awaryjne	14
2.16 Podręczny sprzęt gaśniczy:	14
2.17 Droga pożarowa	15
2.18 Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru	15
2.19 Instalacja technologiczna płyty lodowiska – amoniakalny agregat chłodniczy	15
3. Postanowienia instrukcji	16
3.1. Organizacja ochrony przeciwpożarowej.	16
3.2.Obowiązki pracowników.	16

3.3. Potencjalne źródła powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia i drogi jego rozprzestrzeniania.	18
3.4. Zasady zapobiegania pożarom.....	20
3.5. Zasady rozmieszczenia i użycia gaśnic.	30
3.6. Oznakowanie obiektu pożarniczymi tablicami informacyjnymi.	38
3.7. Organizacja i warunki ewakuacji.....	38
3.8. Zasady postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.	40
3.9. Szkolenie przeciwpożarowe pracowników.....	43
3.10. Wykaz telefonów alarmowych.	45
4. Zabezpieczenie prac niebezpiecznych pożarowo	46
4.1. Ustalenia organizacyjne	47
5. Sposoby podawania przeglądów technicznym i czynnościom konserwacyjnym urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.....	51
5.1. Gaśnice.....	52
5.2. Instalacja elektryczna, piorunochronna.	53
6. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi.....	54
6.1. Zasady organizowania cyklicznych ćwiczebnych alarmów ewakuacyjnych.....	54
6.2. Zasady praktycznego prowadzenia cyklicznych ćwiczebnych alarmów ewakuacyjnych.....	54
6.3. Dokumentacja ćwiczeń.	56
7. Wykaz załączników	58
8. Postanowienia końcowe.....	58

1. Postanowienia wstępne

1.1. Podstawa opracowania

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego zwana dalej INSTRUKCJĄ – dla budynku, została opracowana w związku z § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109, poz. 719).

Instrukcja powinna znajdować się w miejscu dostępnym dla służb ratowniczych. Proponowanym miejscem umieszczenia jednego z egzemplarzy instrukcji jest korytarz przy drzwiach wejściowych do obiektu.

1.2. Cele INSTRUKCJI

INSTRUKCJA, zawiera:

- a) postanowienia ogólne,
- b) podstawowe dane o obiekcie i występujących w nim instalacjach i urządzeniach,
- c) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania,
- d) przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- e) wybrane przepisy z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujące podczas użytkowania budynku,
- f) obowiązki osób przebywających w budynku, w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- g) wyposażenie w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym,
- h) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia,
- i) sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,
- j) warunki ewakuacji ludzi i mienia oraz praktyczny sposób ich sprawdzenia,
- k) podstawowe zadania z zakresu bezpieczeństwa pożarowego dla personelu kierowniczego i innych pracowników,
- l) sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz przepisami przeciwpożarowymi,
- m) plan obiektu z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących bezpieczeństwa pożarowego,
- n) wykaz podstawowych przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo ludzi przebywających w budynku oraz wszyscy pracownicy przebywający w ww. budynku lub na przyległym do niego terenie zobowiązani są do zapoznania się z INSTRUKCJĄ i przestrzegania zawartych w niej uregulowań.

Postanowienia INSTRUKCJI obowiązują także wszystkich pracowników przedsiębiorstw i firm, osób prawnych i fizycznych użytkujących lub wykonujących prace na terenie ww. obiektu lub w obrębie działki. Obowiązek zapoznania tych osób z INSTRUKCJĄ należy do zadań właściciela lub osoby przez niego upoważnionej. Warunek zapoznania z niniejszą INSTRUKCJĄ i przestrzegania jej ustaleń powinien być zawarty w każdej umowie, na podstawie której zewnętrzne jednostki organizacyjne będą użytkowały budynek lub teren bądź wykonywały prace na terenie budynku. Właściciel lub osoba przez niego upoważniona ma prawo i obowiązek kontrolować wykonawców w zakresie realizacji ww. ustaleń i przestrzegania przez ich pracowników postanowień INSTRUKCJI.

Przyjęcie do wiadomości postanowień i ustaleń INSTRUKCJI pracownicy oraz ww. osoby prawne i fizyczne potwierdzają własnoręcznym podpisem.

INSTRUKCJA powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

1.3. Terminologia

W celu ułatwienia zrozumienia używanych dalej określeń, których znaczenie w rozumieniu Ustawy znacznie odbiega od interpretacji potocznej, poniżej podano definicje najważniejszych pojęć stosowanych w instrukcji. Ilekroć w instrukcji jest mowa o:

- **ochronie przeciwpożarowej** - rozumie się przez to realizację przedsięwzięć mających na celu ochronę zdrowia, życia lub mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem,
- **pożarze** - rozumie się przez to niekontrolowany proces spalania, zachodzący poza miejscem do tego celu przeznaczonym, przynoszący straty materialne,
- **innym miejscowym zagrożeniu** - rozumie się przez to inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody (katastrofy techniczne, chemiczne i ekologiczne), a stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia,
- **zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia** - rozumie się przez to zapewnienie nieruchomościom koniecznych warunków ochrony technicznej oraz tworzenie warunków organizacyjnych i formalno-prawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- **działaniach ratowniczych** - rozumie się przez to każdą czynność podjętą w celu ratowania życia, zdrowia i mienia, a także likwidację źródła powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- **bezpieczeństwie pożarowym** - rozumie się przez to stan eliminujący zagrożenie dla życia lub zdrowia, uzyskiwany poprzez funkcjonowanie norm prawnych, technicznych systemów zabezpieczeń oraz prowadzenia działań zapobiegawczych,
- **materiałach niebezpiecznych pożarowo** - rozumie się przez to następujące materiały niebezpieczne:
  - gazy palne,
  - ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55°C),
  - materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
  - materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu,
  - materiały wybuchowe i pirotechniczne,
  - materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
  - materiały mające skłonności do samozapalenia;

- **cieczy palnej** - rozumie się przez to ciecz o temperaturze zapłonu do 373,15 (100°C),
- **zagrożeniu wybuchem** - rozumie się przez to możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego zapłon (iskra, łuk elektryczny lub przekroczenie temperatury samozapłonu) wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia;
- **kategorii zagrożenia ludzi** - rozumie się przez to kwalifikację budynku jego części lub pomieszczenia ze względu na funkcję:
  - ZL I - zawierające pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami, a nieprzeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się,
  - ZL II - przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, takie jak szpitale, żłobki, przedszkola, domy dla osób starszych,
  - ZL III - użyteczności publicznej, niezakwalifikowane do ZL I i ZL II,
  - ZL IV - mieszkalne,
  - ZL V - zamieszkania zbiorowego, niezakwalifikowane do ZL I i ZL II.
- **strefie pożarowej** - rozumie się przez to przestrzeń wydzieloną w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni,
- **strefie zagrożenia wybuchem** - rozumie się przez to przestrzeń, w której może występować mieszanina wybuchowa substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości;
- **terenie przyległym** - rozumie się przez to pas terenu wokół obiektu, o szerokości równej minimalnej dopuszczalnej odległości od innych obiektów z uwagi na wymagania bezpieczeństwa pożarowego określone w przepisach rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.), zwanych "przepisami techniczno-budowlanymi";
- **urządzeniach przeciwpożarowych** - rozumie się przez to urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania i zwalczania pożaru lub ograniczania jego stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy

w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, przeciwpożarowe wyłączniki prądu oraz dźwigi dla ekip ratowniczych;

- **sprzęcie i urządzeniach ratowniczych** - rozumie się przez to przedmioty, narzędzia, maszyny i urządzenia na stałe związane z budynkiem, obiektem lub terenem, uruchamiane lub wykorzystywane do ratowania ludzi i mienia w warunkach pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- **przeciwpożarowym wyłączniku prądu** - rozumie się przez to wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne w czasie pożaru,
- **warunkach ewakuacji** - rozumie się przez to zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno-organizacyjnych zapewniający szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

2. Warunki ochrony przeciwpożarowej

2.1 Przeznaczenie budynku:

Budynek TORWAR II pełni funkcję krytego sztucznego lodowiska. Jest to obiekt głównie treningowy z możliwością organizowania meczów hokeja na lodzie i zawodów jazdy figurowej na poziomie mityngów krajowych. Obiekt spełnia wymagania techniczne międzynarodowych stowarzyszeń ww. dyscyplin sportowych. Lodowisko jest wyposażone w widownię.

Budynek znajduje się przy ulicy Łazienkowskiej 6a w Warszawie. Na rysunku zaznaczono obiekt objęty opracowaniem(niebieski kształt).

rys. 1 lokalizacja budynku

2.2 Ilość kondygnacji, kategoria wysokości budynku:

Obiekt zakwalifikowany jest do grupy budynków niskich (SW) tzn. o wysokości 14m.

Liczba kondygnacji nadziemnych; Hala lodowiska jest jednokondygnacyjna, budynek zaplecza - dwukondygnacyjny.

2.3 Parametry obiektu:

Parametry budynku	Dane liczbowe
Powierzchnia zabudowy	3914 m ²
Powierzchnia użytkowa	4789 m ²

Powierzchnia całkowita	5001 m ²
Kubatura budynku	44948 m ³ w tym hala 35469 m ³
Wysokość całkowita budynku	Hala lodowiska jednokondygnacyjna – 14 m Budynek zaplecza dwukondygnacyjny – 9 m
Liczba kondygnacji nadziemnych	Hala lodowiska - jedna kondygnacja Budynek zaplecza – dwie kondygnacje
Liczba kondygnacji podziemnych	0

2.4 Wysokość obiektu:

Budynek ma wysokość około 14m, zakwalifikowany jest do kategorii budynków średniowysokich - SW.

2.5 Odległość od budynków sąsiednich

Najbliższy budynek zlokalizowany jest 15 m od budynku hali widowiskowo-sportowej TORWAR I. W kierunku zachodnim znajduje się parking w odległości ok. 11 m od zachodniej ściany budynku TORWAR II. W kierunku północnym w odległości 30 m znajduje się stara maszynownia lodowa oraz parking. W kierunku południowym w odległości ok 52 m usytuowana jest ul Łazienkowska oraz parking w odległości ok 16 m

Rodzaj budynku oraz dla budynku PM maksymalna gęstość obciążenia ogniowego strefy pożarowej PM Q w MJ/m ²	Rodzaj budynku oraz dla budynku PM maksymalna gęstość obciążenia ogniowego strefy pożarowej PM Q w MJ/m ²				
	ZL	IN	PM		
			Q ≤ 1000	1000 < Q ≤ 4000	Q > 4000
1	2	3	4	5	6
ZL	8	8	8	15	20
IN	8	8	8	15	20
PM Q ≤ 1000	8	8	8	15	20
PM 1000 < Q ≤ 4000	15	15	15	15	20
PM Q > 4000	20	20	20	20	20

rys. 2 odległości budynków sąsiadujących

2.6 Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego

Dla budynków zakwalifikowanych do kategorii ZL, gęstości obciążenia ogniowego nie określa się. Wydzielone pomieszczenia techniczne mają gęstość obciążenia ogniowego $Q_d < 500 \text{ MJ/m}^2$.

2.7 Kategoria zagrożenia ludzi. Przewidywana liczba osób na kondygnacji

Z uwagi na przeznaczenie obiekt kwalifikuje się do kategorii zagrożenia ludzi ZL I. Przewidywana liczba osób do ewakuacji to 700 (w tym 619 miejsc na widowni).

2.8 Klasa odporności pożarowej budynku i klasa odporności ogniowej elementów budowlanych oraz stopień rozprzestrzeniania ognia

Wymagana klasa odporności pożarowej dla średniowysokiego budynku ZL I to „B”, jednak z uwagi, że budynek posiada dwie kondygnacje nadziemną, a poziom stropu nad pierwszą kondygnacją nadziemną jest na wysokości nie większej niż 9m nad poziomem terenu, wymaganą klasę odporności ogniowej obniżono do „C”.

Stąd wymagana klasa budynku stanowiącego opracowanie to „C”.

Poszczególne elementy budynku, odpowiednio do jego klasy odporności pożarowej, w zakresie klasy odporności ogniowej spełniają, co najmniej wymagania określone w poniższej tabeli:

Klasa odporności pożarowej budynku	Główna konstrukcja nośna	Konstrukcja dachu	Strop	Ściana zewnętrzna	Ściana wewnętrzna	Przekrycie dachu
„C”	R60	R15	REI60	EI30	EI15	REI15

Oznaczenia w tabeli:

R - nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

E - szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,

I - izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.,

(-) - nie stawia się wymagań.

Wszystkie elementy budynku wykonano z materiałów NRO(nie rozprzestrzeniających ognia).

2.9 Podział budynku na strefy pożarowe

Dopuszczalna maksymalna wielkość strefy pożarowej dla analizowanego obiektu wynosi 5 000m². Wielkość strefy pożarowej (4789m²)nie przekracza wartości dopuszczalnych.

Kategoria zagrożenia ludzi	Dopuszczalna powierzchnia strefy pożarowej w m ²			
	w budynku o jednej kondygnacji nadziemnej (bez ograniczenia wysokości)	w budynku wielokondygnacyjnym		
		niskim (N)	średniowysokim (SW)	wysokim i wysokościowym (W) i (WW)
1	2	3	4	5
ZL I, ZL III, ZL IV, ZL V	10 000	8000	5000	2500
ZL II	8000	5000	3500	2000

Budynek stanowi jedną strefę pożarową z wydzielonym pomieszczeniem rozdzielni elektrycznej. Wydzielenie pomieszczenia należy realizować poprzez przegrody spełniające wymagania określone w tabeli poniżej:

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej				
	elementów oddzielenia przeciwpożarowego		drzwi przeciwpożarowych lub innych zamknięć przeciwpożarowych	drzwi z przedsionka przeciwpożarowego	
	ścian i stropów, z wyjątkiem stropów w ZL	stropów w ZL		na korytarz i do pomieszczenia	na klatkę schodową ^{*)}
1	2	3	4	5	6
„A”	REI 240	REI 120	EI 120	EI 60	E 60
„B” i „C”	REI 120	REI 60	EI 60	EI 30	E 30
„D” i „E”	REI 60	REI 30	EI 30	EI 15	E 15

2.10 Warunki ewakuacji

Długość dojścia ewakuacyjnego nie może przekraczać 40 m. Warunek jest spełniony. Wyjścia ewakuacyjne są na parterze oraz na pierwszej kondygnacji budynku.

Rodzaj strefy pożarowej	Długość dojścia w m	
	przy jednym dojściu	przy co najmniej 2 dojściach ¹⁾
1	2	3
Z pomieszczeniem zagrożonym wybuchem	10	40
PM o gęstości obciążenia ogniowego $Q > 500 \text{ MJ/m}^2$ bez pomieszczenia zagrożonego wybuchem	30 ²⁾	60
PM o gęstości obciążenia ogniowego $Q \leq 500 \text{ MJ/m}^2$ bez pomieszczenia zagrożonego wybuchem	60 ²⁾	100
ZL I, II i V	10	40
ZL III	30 ²⁾	60
ZL IV	60 ²⁾	100

¹⁾ Dla dojścia najkrótszego, przy czym dopuszcza się dla drugiego dojścia długość większą o 100% od najkrótszego. Dojścia te nie mogą się pokrywać ani krzyżować.

²⁾ W tym nie więcej niż 20 m na poziomej drodze ewakuacyjnej.

Szerokości wyjść ewakuacyjnych (drzwi) dostosowano do liczby osób mogących przebywać jednocześnie w budynku. Kierunki ewakuacji i lokalizacje wyjść ewakuacyjnych umieszczono w części graficznej.

2.11 Elementy wykończenia wnętrz

Stosowanie do wykończenia wnętrz materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące, jest zabronione.

Na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji, stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych jest zabronione.

Okładziny sufitów oraz sufity podwieszone wykonane zostały z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia.

2.12 System sygnalizacji pożaru

W obiekcie nie zastosowano systemu sygnalizacji pożarowej.

2.13 Przeciwpożarowy wyłącznik prądu

Obiekt został wyposażony w przeciwpożarowy wyłącznik prądu. Wyłącznik znajduje się w pomieszczeniu ochrony, przy wejściu do strony ulicy Łazienkowskiej.

2.14 Wentylacja pożarowa

W budynku znajduje się instalacja oddymiania i przewietrzania hali lodowiska. Instalacja sterowana jest centralą typu RZN 4308 M prod. „D+H” Hamburg. Centrala wentylacji zainstalowana jest w pomieszczeniu ochrony.

Okna dymowe usytuowane są w świetliku nad taflą lodowiska i podzielone są na dwie grupy, odpowiadające lewej i prawej stronie świetlika. Każda z tych grup jest odrębnie uruchamiana. Zastosowano 12 szt. okien oddymiających o wymiarach 1,8 m x 1,8 m, co stanowi ok. 1% powierzchni podłogi. W systemie oddymiania zastosowano czujki dymowe typ DJO-31A-2 oraz przyciski przewietrzania i oddymiania.

2.15 Oświetlenie awaryjne

W budynku zostało zastosowane oświetlenie awaryjne – ewakuacyjne. Celem oświetlenia drogi ewakuacyjnej jest umożliwienie bezpiecznego wyjścia z miejsc przebywania osób przez stworzenie warunków widzenia umożliwiających identyfikację i użycie dróg ewakuacyjnych oraz łatwe zlokalizowanie i użycie sprzętu pożarniczego

2.16 Podręczny sprzęt gaśniczy:

Obiekt został wyposażony w hydranty wewnętrzne H25(7 szt.) pokrywające swoimi zasięgami 100% powierzchni oraz gaśnice przenośne w ilości odpowiadającej wskaźnikowi jednej jednostki sprzętu o masie środka gaśniczego co najmniej 2kg (lub 3dm³) na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej ZL I. Wymagana ilość środka gaśniczego w obiekcie to 100 kg.

W obiekcie umieszczono 25 gaśnic (23 szt. GP 4X oraz 2 szt. GS 5), co stanowi 102 kg środka gaśniczego.

Przy rozmieszczaniu gaśnic zostały spełnione następujące warunki:

- odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek do najbliższej gaśnicy, nie będzie większa niż 30m,
- do gaśnic będzie zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1m.

Gaśnice zostały oznakowane zgodnie z ISO 7010.

Lokalizacja gaśnic przedstawiona jest w części graficznej opracowania.

2.17 Droga pożarowa

Dla przedmiotowego budynku drogę pożarową stanowi część parkingu. Droga pożarowa znajduje się w odległości ok. 11m od budynku i prowadzi wzdłuż jego dłuższego boku (od strony południowej).

2.18 Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru

Jako zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru przewidziano hydranty zewnętrzne.

Wymagana ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru to 20 dm³/s.

Wydajność nominalna hydrantu zewnętrznego przeciwpożarowego, przy ciśnieniu nominalnym 0,2 MPa mierzonym na zaworze hydrantowym podczas poboru wody, w zależności od jego średnicy nominalnej (DN), wynosić co najmniej:

- dla hydrantu nadziemnego DN 80 - 10 dm³/s;

Najbliższy hydrant sieci miejskiej znajduje się w odległości około 7m od budynku. Lokalizację hydrantów przedstawiono w części graficznej opracowania.

2.19 Instalacja technologiczna płyty lodowiska – amoniakalny agregat chłodniczy

Płyta lodowiska jest chłodzona agregatem chłodniczym SUOMEN TEKIJÄ OY TYP: ST 2 N4M FLC. Cykl chłodniczy agregatu oparty jest całkowicie na układzie pośrednim z odparowaniem bezpośrednim wewnątrz kontenera co oznacza „że gaz amoniaku przez cały czas - pozostaje wewnątrz kontenera chłodniczego” oraz, że dzięki bezpośredniemu odparowaniu ilość użytego amoniaku została zmniejszona do minimum. W agregacie znajduje się 120 kg. amoniaku (R717 – czynnik chłodniczy).

3. Postanowienia instrukcji

3.1. Organizacja ochrony przeciwpożarowej.

1. Nadzór nad ochroną przeciwpożarową budynku sprawuje bezpośrednio zarządca budynku – Dyrektor Centralnego Ośrodka Sportu w Warszawie.
2. Sprawy ochrony przeciwpożarowej w budynku powinna prowadzić osoba fizyczna lub prawna posiadająca specjalistyczne kwalifikacje w tym zakresie (zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej Art. 4) upoważniona przez zarządcę.
3. Szczegółowe zadania dla pracowników stosownie do schematu organizacyjnego i zajmowanego stanowiska określono w dalszej części instrukcji.

3.2. Obowiązki pracowników.

3.2.1. Obowiązki Zarządcy (Właściciela).

Zarządca (Właściciela) jest odpowiedzialny za:

- zapewnienie środków na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej.
- organizację ochrony przeciwpożarowej w obiekcie
- zapewnienie przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych w obiekcie,
- zapewnienie wyposażenia obiektu w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze,
- zapewnienie osobom przebywającym w obiekcie lub na terenie przyległym bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji,
- przygotowanie obiektu i terenów przyległych do prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczej,
- ustalenie sposobu postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia ,
- prawidłową realizację planów dostosowania obiektu do wymagań ochrony przeciwpożarowej, o ile będą sporządzane z uwagi na okoliczności,
- rozpatrywanie i wdrażanie wniosków zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie, zgłaszanych przez osobę prowadzącą sprawy ochrony przeciwpożarowej, nadzoru wszystkich szczebli oraz pozostałych pracowników,
- nadzorowanie przestrzegania przez osoby zatrudnione w obiekcie przepisów przeciwpożarowych poprzez wprowadzenie odpowiedniego systemu kontroli,
- okresowe rozpatrywanie stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu,

- nadzoru nad właściwą i terminową konserwacją sprzętu pożarniczego,
- wyposażania obiektu w sprzęt gaśniczy i ratowniczy,
- wyposażania obiektu w pożarnicze tablice informacyjne,
- zapewnienia opiniowania pod względem zgodności z wymaganiami ochrony ppoż. projektów modernizacji pomieszczeń oraz uzgadniania zabezpieczeń ppoż.,
- współpracy z komendą powiatową Państwowej Straży Pożarnej,
- nadzoru nad realizacją zaleceń pokontrolnych,
- prowadzenia dokumentacji związanej z ochroną ppoż., zawierającej m.in. protokoły kontroli i meldunki o realizacji zaleceń pokontrolnych, wykazy sprzętu pożarniczego i plan jego rozmieszczenia, plany dostosowania obiektów do wymagań ochrony ppoż.

3.2.2. Obowiązki wszystkich pracowników.

Przestrzeganie przepisów i zasad bezpieczeństwa pożarowego jest podstawowym obowiązkiem każdego pracownika. Pomieszczenia powinny być użytkowane i utrzymywane zgodnie z założeniami projektowymi oraz w stanie gwarantującym bezpieczeństwo pożarowe.

W szczególności pracownik jest obowiązany:

- znać i przestrzegać przepisy, i zasady bezpieczeństwa pożarowego, brać udział w szkoleniu i instruktażu z tego zakresu,
- znać procedury postępowania na wypadek powstania pożaru, sposoby alarmowania i przeprowadzania ewakuacji,
- wykonywać pracę w sposób zgodny z przepisami i zasadami bezpieczeństwa pożarowego oraz przestrzegać wydawanych w tym zakresie zarządzeń i wskazówek przełożonych,
- dbać o bezpieczeństwo pożarowe oraz o należyty stan urządzeń, narzędzi, sprzętu, jak również o porządek i ład w miejscu pracy,
- niezwłocznie usuwać stwierdzone usterki mogące spowodować powstanie lub rozprzestrzenienie się pożaru oraz zgłaszać o tym właściwemu przełożonemu,
- dopilnować, aby osoby postronne przebywające na terenie miejsca pracy stosowały się do przepisów przeciwpożarowych,
- dokładnie sprawdzić po zakończeniu pracy stanowisko pracy, usunąć wszelkiego rodzaju odpadki i śmieci, wyłączyć dopływ energii elektrycznej do wszystkich odbiorników nie przystosowanych do pracy ciągłej,
- przestrzegać zakazu używania otwartego ognia i palenia tytoniu,

- znać sposób alarmowania Państwowej Straży Pożarnej, użycia podręcznego sprzętu gaśniczego oraz gaszenia pożaru w zarodku,
- znać rozmieszczenie wyjść ewakuacyjnych z budynku,
- znać rozmieszczenie gaśnic oraz innych urządzeń przeciwpożarowych w budynku,
- nie zastawiać dróg i wyjść ewakuacyjnych, nie ograniczać dostępu do podręcznego sprzętu gaśniczego oraz urządzeń przeciwpożarowych,
- nie blokować drzwi przeciwpożarowych,
- posiadać umiejętności posłużenia się gaśnicą,
- przestrzegać warunków bezpieczeństwa podanych w niniejszej instrukcji, zgłaszać przełożonym lub upoważnionemu pracownikowi prowadzącemu sprawę ppoż. zauważonych zagrożeń i nieprawidłowości w zabezpieczeniu ppoż.,
- realizować zalecenia pokontrolne.

Zabronione jest przy użytkowaniu instalacji i urządzeń elektrycznych dokonywanie czynności, które mogą stwarzać zagrożenie pożarowe, a w szczególności:

- obsługiwanie urządzeń niezgodnie z instrukcją eksploatacyjną,
- korzystanie z uszkodzonych instalacji i urządzeń elektrycznych,
- włączanie do jednego gniazdka zbyt dużej ilości odbiorników energii elektrycznej,
- wyjmowanie wtyczek z gniazd ściennych pociągając za przewód,
- zakładanie prowizorycznych instalacji oraz urządzeń elektrycznych,
- niewłaściwe ułożenie kabli elektrycznych zasilających przenośne odbiorniki energii elektrycznej (np. ułożenie przewodów w przejściach komunikacyjnych i chodzenie po nich),
- używanie w pomieszczeniach biurowych grzałek, kuchenek, piecyków elektrycznych oraz żelazek,
- zastawianie dojść do tablic rozdzielczych oraz wyłączników prądu,
- umieszczanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od punktów świetlnych,
- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów łatwo zapalnych lub trudno zapalnych w odległości mniejszej niż 5 cm,
- samowolne naprawianie lub przerabianie uszkodzonych instalacji elektrycznych.

3.3. Potencjalne źródła powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia i drogi jego rozprzestrzeniania.

3.3.1. Potencjalne źródła powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia. Źródłami pożaru w budynkach mogą być:

1. Stany awaryjne urządzeń elektrycznych i elektronicznych:

- zwarcia,
- przeciążenia,
- przepięcia.

2. Stany awaryjne urządzeń technologicznych, w których są przechowywane, przerabiane lub stosowane materiały palne, a w szczególności ciecze i gazy palne.

3. Nieprzestrzeganie wymagań ochrony ppoż. wymienionych w instrukcjach technologiczno-ruchowych.

4. Brak nadzoru i konserwacji urządzeń i instalacji elektrycznych, wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, uziemiających, odgromowych i zabezpieczających.

5. Nieprzestrzeganie przepisów ppoż.

6. Zaproszenie ognia przez użytkowników obiektu.

7. Zaproszenie ognia podczas prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.

8. Umyślne podpalenie.

Źródłami innych miejscowych zagrożeń, pochodzących od otoczenia mogą być:

1. Stany awaryjne urządzeń technologicznych, w których są przechowywane, przerabiane lub stosowane substancje, które w inny sposób niż pożar lub wybuch, stanowią zagrożenia dla zdrowia, życia lub mienia.

2. Nieprzestrzeganie instrukcji technologiczno-ruchowych obowiązujących podczas transportu i stosowania tych substancji.

3. Brak nadzoru i konserwacji urządzeń technologicznych i instalacji, w których występują w/w substancje.

4. Niesprawność urządzeń zabezpieczających.

5. Nieostrożność w obchodzeniu się z tymi substancjami.

6. Błędy w obsłudze urządzeń.

7. W obiekcie należy uwzględnić możliwość innych zagrożeń wywołanych celowo, takich jak spowodowanie silnego zadymienia poprzez wrzucenie świecy dymnej, wrzucenie pojemników z gazami łatwymi lub obojętnymi, podrzucenie substancji zapachowych, toksycznych itp, napad rabunkowy.

3.3.2. Drogi rozprzestrzeniania się pożaru.

1. W kierunku poziomym pożar rozprzestrzenia się wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

2. W kierunku pionowym pożar rozprzestrzenia się poprzez składowane na regałach materiały.
3. Pożar może rozprzestrzeniać się również poprzez systemy połączeń technologicznych między pomieszczeniami.

3.4. Zasady zapobiegania pożarom.

Czynności zabronione i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej

Na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 109, poz. 719):

I. W obiektach oraz na terenach przyległych do nich jest zabronione wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji:

- używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon występujących materiałów:
- w strefie zagrożenia wybuchem, z wyjątkiem urządzeń przeznaczonych do tego celu,
- w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- w miejscach występowania innych materiałów palnych, określonych przez właściciela lub zarządcę i oznakowanych zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa;
- użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia;
- garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa pojazdu i nie odłączono na stałe zasilania akumulatorowego pojazdu;
- rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze;
- rozpalamie ognisk lub wysypywanie gorącego popiołu i żużla, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów oraz w mniejszej odległości od tych obiektów niż 10 m;

- użytkowanie elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta;
- przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
  - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100°C),
  - linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V;
- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości, co najmniej 0,05 m od żarówki;
- instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem;
- składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości;
- zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie;
- lokalizowanie elementów wystroju wewnątrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno budowlanych;
- uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
  - gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
  - przeciwwybuchowych urządzeń odciążających,
  - źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
  - urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
  - wyjść ewakuacyjnych albo okien dla ekip ratowniczych,
  - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków głównych instalacji gazowej;

II. Właściciel lub zarządca

- utrzymują urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej;
  - wyposażają obiekty, zgodnie z wymaganiami przepisów techniczno-budowlanych, w przeciwpożarowe wyłączniki prądu;
  - umieszczają w widocznych miejscach instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych;
  - oznakowują, znakami zgodnymi z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa:
- drogi ewakuacyjne (z wyłączeniem budynków mieszkalnych) oraz pomieszczenia, w których w myśl przepisów techniczno-budowlanych wymagane są, co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
  - miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
  - miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
  - miejsca usytuowania przeciwpożarowych wyłączników prądu, kurków głównych instalacji gazowej oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
  - pomieszczenia, w których występują materiały niebezpieczne pożarowo,
  - drabiny ewakuacyjne, rękawy ratownicze, pojemniki z maskami uciezkowymi, miejsca zbiórki do ewakuacji, miejsca lokalizacji kluczy do wyjść ewakuacyjnych,
  - dźwigi dla ekip ratowniczych (przeciwpożarowych),
  - przeciwpożarowe zbiorniki wodne.

III. Składowanie materiałów palnych pod ścianami obiektu związanych z jego funkcją, z wyjątkiem materiałów niebezpiecznych pożarowo, jest dopuszczalne pod warunkiem:

- nieprzekroczenia maksymalnej powierzchni strefy pożarowej, określonej dla tego obiektu;
- zachowania dostępu do obiektu na wypadek działań ratowniczych;
- nienaruszenia minimalnej odległości od obiektów sąsiednich, wymaganej z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe.

IV. Właściciele lub zarządcy terenów utrzymują znajdujące się na nich drogi pożarowe w stanie umożliwiającym wykorzystanie tych dróg przez pojazdy jednostek ochrony przeciwpożarowej, zgodnie z warunkami określonymi w przepisach dotyczących przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.

3.4.1. Zapobieganie pożarom powstałym od instalacji i urządzeń elektrycznych.

1. Linie kablowe, przewody instalacji elektrycznej

Zagrożenie pożarowe wynika ze starzenia się izolacji przewodów, utlenianiu się połączeń w rozdzielniach, tzw. „puszkach”. Przy uszkodzeniu izolacji powstaje możliwość zwarcia między przewodami; w przypadku osłabienia izolacji powstają tzw. „zwarcia tępe”.

Dlatego też należy wykonywać okresowe badania stanu technicznego instalacji elektrycznej w budynku.

Zagrożenie pożarowe stwarzają dodatkowo przewody: prowadzone na doraźne potrzeby, bez projektu, przewody prowizoryczne oraz tzw przedłużacze.

W związku z tym należy:

- wszelkie dodatkowe instalacje w zakresie projektowania i wykonawstwa zlecać specjalistom,
- zabronić stosowania połączeń tzw. prowizorycznych,
- ograniczyć do minimum stosowanie przedłużaczy.

Uchwyty za pomocą, których mocowane są do ścian lub sufitów przewody instalacji elektrycznej często ulegają uszkodzeniu na skutek prac remontowych prowadzonych w budynkach. Nie należy dopuszczać do możliwości wyrwania wiszących przewodów z rozdzielnic, gniazd itp. Grozi to zwarcie lub uszkodzeniem izolacji. Na powierzchni przewodów prowadzonych na powierzchni ścian, w kanałach i tunelach gromadzą się pyły osiadłe, które mogą zapalić się w przypadku przegrzania przewodów. Stąd, między innymi wynika konieczność okresowego ich usuwania.

2. Urządzenia grzewcze.

Grzejniki elektryczne można podzielić na oporowe, łukowe, indukcyjne, pojemnościowe i promiennikowe. Najczęściej stosowane są grzejniki oporowe, do których można zaliczyć płytki grzejne, grzałki, warniki, lutownice, żelazka, piece, suszarki itp.

Temperatura otwartej spirali grzejnej wynosi około 1300 K i jest wystarczająca do zapalenia większości materiałów palnych. Obecnie nie wolno stosować grzejników z otwartą spiralą grzejną. Element grzejny musi być osłonięty. Temperatura wewnętrznych powierzchni tych grzejników nie przekracza wartości ok. 750 K. Większość urządzeń tego typu wyposażona jest w regulatory temperatury. Zagrożenie pożarowe związane jest z awaryjnością tych regulatorów. Wzrost temperatury ponad wartość zadaną może spowodować zapalenie się materiałów znajdujących się w sąsiedztwie grzejnika. Grzałki pozostawione pod napięciem bez wody nagrzewają się do bardzo wysokich temperatur i stanowią poważne zagrożenie pożarowe. Urządzeń tego typu nie wolno stosować na terenie budynku.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 109, poz. 719), w części dotyczącej urządzeń grzejnych zabrania się:

- przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m. od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzać się do temperatury powyżej 373 K,
- użytkowania elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.

3. Urządzenia oświetleniowe.

Urządzenia oświetleniowe powodują mniejsze niż urządzenia grzejne zagrożenie pożarowe. Temperatura zewnętrzna zależy od mocy żarówki, rodzaju oprawy oświetleniowej, warunków chłodzenia i położenia żarówki. Temperatura ta może osiągnąć ok. 600 K.

Żarówka może stać się przyczyną pożaru w przypadku bezpośredniego kontaktu (zestknięcia) materiału palnego z jej powierzchnią lub w przypadku uszkodzenia mechanicznego, gdy rozgrzane elementy rozbitej żarówki spadną na materiał palny. W drugim z omawianych przypadków materiał palny musiałby być w bardzo małej odległości, ponieważ elementy rozbitej żarówki ulegają ochłodzeniu w powietrzu. Znacznie bezpieczniejsze pod względem pożarowym są świetlówki, natomiast lampy rtęciowe stwarzają podobne zagrożenie. W pomieszczeniach i przestrzeniach zewnętrznych, w których występuje zagrożenie wybuchem należy stosować oświetlenie w wykonaniu przeciwwybuchowym. Urządzenia oświetleniowe w czasie eksploatacji wymagają przeglądów, konserwacji i remontów, których częstotliwość zależy od warunków panujących w pomieszczeniu (np. zapylenie, agresywna atmosfera itp.).

Profilaktyka ppoż. w tym zakresie polega na:

- stosowaniu właściwych opraw, dostosowanych do istniejących warunków (zagrożeń), np. wodoszczelnych, pyłoszczelnych, przeciwwybuchowych itp.,
- utrzymaniu sprzętu oświetleniowego we właściwym stanie technicznym i w czystości.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 109, poz. 719), zabrania:

- stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną one umieszczone co najmniej 0.05 m. od żarówki,
- instalowania opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznej bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.

4. Osprzęt instalacji elektrycznej.

Osprzęt instalacji elektrycznej powinien być dostosowany do rodzaju pomieszczenia i zastosowanych w instalacji przewodów. Obudowa osprzętu musi zapewniać zabezpieczenie przed porażeniem prądem, pożarem lub zainicjowaniem wybuchu, stosownie do warunków miejscowych, a w szczególności:

- skrzynki, rozgałęźniki, i wyłączniki w pomieszczeniach wilgotnych, zapyłonych lub zagrożonych wybuchem powinny być dostosowane do rodzaju występujących czynników,
- jeżeli istnieje możliwość mechanicznego uszkodzenia osprzętu, należy go instalować we wnękach, lub stosować osprzęt z obudowami metalowymi,
- w miarę możliwości, gniazda i wyłączniki należy instalować w odległości nie mniejszej niż 1 m. od siebie,
- wypusty oświetleniowe należy obowiązkowo zakończyć łączem świecznikowym oraz haczykiem do zawieszenia opraw (można mocować oprawy bezpośrednio do ściany), tak, aby lampa nie wisała na przewodzie.

Wiele pożarów powstaje na skutek nieprzestrzegania elementarnych zasad bezpiecznej eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych. Dlatego:

- niedopuszczalne jest zakładanie instalacji prowizorycznych, niewłaściwie wykonanych, np. zawieszanie przewodów na hakach, gwoździach, osłanianie żarówek czy lamp papierem lub palną tkaniną,
- nie wolno korzystać z uszkodzonych urządzeń elektrycznych ani dokonywać samowolnych ich napraw,
- kategorycznie zabrania się „naprawiania” bezpieczników drutem,
- zabrania się przeciążania urządzeń,
- po zakończeniu pracy należy wyłączyć wszystkie urządzenia i oświetlenie na swoim stanowisku.

3.4.2. Zapobieganie pożarom powstałym na skutek niewłaściwego obchodzenia się z cieczami łatwo zapalnymi oraz gazami palnymi.

Zagrożenie pożarowe wynika z własności tych cieczy i gazów. Substancje te mają niską temperaturę zapłonu. Pary tych cieczy i gazy tworzą z powietrzem mieszaninę wybuchową w stosunkowo szerokim zakresie stężeń, przy czym dolna granica wybuchowości jest z reguły niska. Własności pożarowe i wybuchowe tych substancji są zawarte w instrukcjach technologiczno-ruchowych dotyczących tych procesów, w których są używane. Spośród cieczy stwarzających największe zagrożenie wymienić należy rozpuszczalniki i benzynę, zaś spośród gazów gaz ziemny. Związki używane sporadycznie lub jako odczynniki,

powinny być przechowywane w pomieszczeniu w ilościach odpowiadających zużyciu dziennemu lub najmniejszemu opakowaniu handlowemu. Do zainicjowania spalania par tych substancji w mieszaninie z powietrzem lub mieszanin gazów palnych z powietrzem wystarczy nagrzać powyżej temperatury zapłonu ok. 1 mm³ tej mieszaniny. Oznacza to, że zapłon może nastąpić od praktycznie każdego bodźca energetycznego, np. otwartego ognia, iskier, łuku elektrycznego czy też wyładowania elektryczności statycznej.

Zagrożenie pożarowe występujące w pomieszczeniach, w których przechowuje się, przerabia lub stosuje gazy i ciecze palne jest oczywiste. Pomieszczenie uważa się za zagrożone wybuchem, jeżeli przyrost ciśnienia wywołany zapłonem par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem przekroczy 5 kPa. Należy zaznaczyć, że jeżeli ciecz lub gaz są używane jako czynnik energetyczny (są spalane), pomieszczenia nie traktuje się jako zagrożonego wybuchem.

Przy używaniu lub przechowywaniu materiałów niebezpiecznych należy:

Na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 109, poz. 719):

- wszystkie czynności związane z wytwarzaniem, przetwarzaniem, obróbką, transportem lub składowaniem materiałów niebezpiecznych wykonywać zgodnie z warunkami ochrony przeciwpożarowej określonymi w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, lub według wskazań ich producenta;
- utrzymywać ilość materiału niebezpiecznego znajdującego się na stanowisku pracy nie większą niż dobowe zapotrzebowanie lub dobową produkcję, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej;
- przechowywać zapas materiałów niebezpiecznych przekraczający wielkość określoną w pkt. 2 w oddzielnym magazynie przystosowanym do takiego celu;
- przechowywać materiały niebezpieczne w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w następstwie procesu składowania lub wskutek wzajemnego oddziaływania;
- przechowywać ciecze o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55°C) wyłącznie w pojemnikach, urządzeniach i instalacjach przystosowanych do tego celu, wykonanych z materiałów, co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia i zabezpieczonych przed stłuczeniem.

Podczas przechowywania cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55°C) w budynkach, w strefach pożarowych zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi w jednej strefie pożarowej, zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi innej niż ZL IV oraz o przeznaczeniu

innym niż handlowo-usługowe, jest dopuszczalne przechowywanie do 10dm³ cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 294,15 K (21°C) oraz 50 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu 294,15,328,15 K (21,55°C), a w mieszkaniach odpowiednio 5 i 20 dm³ cieczy;

Materiały niebezpieczne pożarowo nie powinny być przechowywane w pomieszczeniach piwnicznych, na poddaszach i strychach, w obrębie klatek schodowych i korytarzy oraz w innych pomieszczeniach ogólnie dostępnych, jak również na tarasach, balkonach i loggiach.

W strefie pożarowej, obejmującej tymczasowy obiekt budowlany lub teren, określanej tak jak strefa pożarowa składowiska, dopuszcza się użytkowanie nie więcej niż 2 butli z gazem płynnym, o zawartości gazu do 11 kg każda, przy czym ograniczenie to nie dotyczy butli turystycznych o zawartości gazu do 5 kg.

Główne kierunki zabezpieczenia przed pożarem lub wybuchem są następujące:

- ograniczanie do minimum ilości cieczy palnych w pomieszczeniu,
- hermetyzacja urządzeń technologicznych w których są one stosowane,
- niedopuszczanie do powstawania stężeń wybuchowych poprzez stosowanie odpowiednio wydajnej wentylacji,
- eliminowanie z pomieszczeń, w których są one stosowane, urządzeń i czynności, które mogły by dostarczyć wystarczającego do ich zapalenia bodźca energetycznego,
- utrzymywanie czystości poprzez częste usuwanie pyłów osiadłych.

Zagrożenie pożarowe wynika również z doraźnego stosowania tych substancji, a zwłaszcza:

- niewłaściwego przechowywania cieczy i gazów,
- wylewania cieczy łatwo zapalnych po ich użyciu do kanalizacji ogólnej,
- zmywania podłóg benzyną,
- malowania lakierami wysoce rozcieńczonymi,
- podgrzewania pasty do podłóg na otwartym ogniu,
- mycia elementów urządzeń przy użyciu benzyny lub nafty,
- podgrzewania smoły na otwartym ogniu bez należytego zabezpieczenia.

Przy eksploatacji urządzeń gazowych należy przestrzegać następujących zasad (użycie gazu jako nośnika energii):

- przy zaworach głównych i przy gazomierzach powinny stale znajdować się klucze, w celu szybkiego zamknięcia dopływu gazu w przypadku awarii,

- przy zapalaniu gazu najpierw zapalić zapałkę; w przypadku podejrzenia ulatniania się gazu nie wolno posługiwać się ogniem otwartym oraz manipulować wyłącznikami odbiorników prądu elektrycznego; należy zamknąć zawór odcinający dopływ gazu, przewietrzyć pomieszczenie i powiadomić o awarii dostawcę gazu (konserwatora instalacji),
- butle z propanem-butanem powinny znajdować się co najmniej 1.5 m. od powierzchni wypromieniowujących ciepło, oraz 1 m. od osprzętu instalacji elektrycznej,
- jeżeli w/w butle umieszczono w szafkach, szafki te powinny być wentylowane,
- butle powinny być ustawione pionowo, zabezpieczone przed upadkiem, uderzeniem i nagrzaniem powyżej 35°C; przyłącza powinny być dobrze obsadzone i szczelne,
- w jednym pomieszczeniu mogą być jednocześnie najwyżej dwie butle o ładunku do 11 kg, zasilające odrębne aparaty,
- butle te nie powinny być użytkowane na kondygnacjach podziemnych (dotyczy to również innych gazów cięższych od powietrza),
- wszelkie czynności konserwacyjno-naprawcze przy instalacjach i urządzeniach gazowych mogą być wykonywane przez dostawcę gazu lub osoby posiadające odpowiednie uprawnienia.

3.4.3. Pożary powstałe od niezgaszonych papierosów.

Nie zgaszone papierosy stanowią źródło ognia o temperaturze od 500-1050 K. Niedopałek może tlić się nawet do 12 min. Najbardziej podatne na zapalenie od niedopałków są materiały, których temperatura zapalenia jest w granicach temperatury niedopałka, a w szczególności:

- gazy, ciecze łatwo zapalne i ich pary,
- papier i wyroby z papieru,
- materiały pochodzenia celulozowego
- tkaniny,
- palne i wybuchowe pyły,
- trociny i odpady z drewna.

W związku z powyższym w całym budynku obowiązuje bezwzględny zakaz palenia tytoniu i używania otwartego ognia. !!!

Palenie tytoniu dopuszcza się wyłącznie w specjalnie wyznaczonych miejscach.

3.4.4. Zapobieganie pożarom podczas przechowywania i magazynowania towarów

- wszystkie czynności związane z użyciem, transportem lub składowaniem materiałów palnych należy wykonywać zgodnie ze wskazaniami producenta lub warunkami ochrony przeciwpożarowej określonymi w instrukcji technologicznej,
- materiały palne należy przechowywać w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w efekcie procesu składowania lub na skutek wzajemnego oddziaływania,
- na stanowisku pracy przechowywać ilość materiału palnego nie przekraczającą wielkości dobowego zapotrzebowania, jeżeli przepisy szczegółowe nie stanowią inaczej; zapas materiałów palnych przekraczający dobowe zapotrzebowanie należy przechowywać w oddzielnym przystosowanym do tego celu pomieszczeniu,
- materiały palne należy przechowywać w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C oraz linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających i przewodów odprowadzających instalacji odgromowej,
- ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C należy przechowywać wyłącznie w pojemnikach wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia (opakowania szklane należy zabezpieczyć przed stłuczeniem).

3.4.5. Inne miejscowe zagrożenia.

Zagrożenia inne niż pożar mogą powstać tylko w przypadku objęcia budynku strefą zagrożenia w wypadku działań o charakterze dywersyjnym lub awarii zewnętrznej.

3.4.6. Ustalenia porządkowe.

Na terenie budynku zabrania się;

- palenia tytoniu poza miejscami wyznaczonymi,
- przechowywania cieczy palnych w pomieszczeniach do tego nie dostosowanych; o fakcie przechowywania tych cieczy w danym pomieszczeniu musi być powiadomiony Zarządca (Administrator),
- składowania materiałów palnych na drogach ewakuacyjnych oraz jakichkolwiek materiałów w przejściach między stanowiskami pracy oraz poza wyznaczonymi miejscami w przejściach między regałami,

- składowania materiałów palnych z niezachowaniem wymaganej odległości od urządzeń grzewczych,
- gromadzenia odpadów palnych - należy je usuwać niezwłocznie po zakończeniu pracy,
- zastawiania dostępu do hydrantów, gaśnic, wyłączników prądu i tablic rozdzielczych oraz innych urządzeń mających wpływ na bezpieczeństwo pożarowe budynku,
- używania sprzętu pożarniczego do celów nie związanych z ochroną ppoż.,
- pozostawiania po pracy nie wyłączonych z gniazd sieciowych odbiorników energii elektrycznej, takich jak: wentylatory, kuchenki, czajniki elektryczne, grzejniki itp.,
- ustawiania elektrycznych urządzeń grzewczych w odległości mniejszej niż 0,5 m od materiałów palnych, bez zastosowania izolatora termicznego zabezpieczającego przed zapaleniem się podłoża,
- posługiwania się dodatkowymi odbiornikami energii, w szczególności z otwartą spiralą grzejną oraz bez wyłączników termicznych,
- używania niezgodnie z instrukcją obsługi lub zasadami eksploatacji urządzeń elektrycznych, naprawiania i przeróbek w/w urządzeń przez osoby nie posiadające odpowiednich uprawnień i kwalifikacji; wszelkie nieprawidłowości w pracy tych urządzeń należy zgłaszać służbom technicznym lub ochronie. Używanie urządzeń z wadami jest zabronione.
- opuszczania pomieszczeń z pozostawionymi bez nadzoru odbiornikami energii elektrycznej,
- wychodzenia z pomieszczeń bez sprawdzenia, czy nie zachodzi możliwość powstania pożaru lub wybuchu,
- wykonywania wszelkich czynności, które mogą spowodować pogorszenie stanu bezpieczeństwa pożarowego w budynku lub przyczynić się do powstania lub rozprzestrzenienia się pożaru.

3.5. Zasady rozmieszczenia i użycia gaśnic.

Budynek powinien być wyposażony w gaśnice i agregaty gaśnicze w zależności od zagrożenia wybuchem, kategorii zagrożenia ludzi, powierzchni strefy pożarowej oraz gęstości obciążenia ogniowego. W budynku zakwalifikowanym do kategorii zagrożenia ludzi ZLI jedna jednostka środka gaśniczego zawartego w gaśnicy o masie 2 kg. powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni. Ponadto wymaga się, aby długość dojścia do sprzętu nie przekraczała 30 m.

Przy rozmieszczaniu gaśnic należy stosować następujące zasady:

1. Sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, np. przy wejściach, przy klatkach schodowych, przy przejściach, w korytarzach, przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń.
2. W obiektach wielokondygnacyjnych sprzęt należy umieszczać w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli jest to w danych warunkach możliwe.
3. Miejsce usytuowania sprzętu powinno być oznakowane zgodnie z PN.
4. Do sprzętu powinno być zapewnione dojście o szerokości co najmniej 1 m.
5. Sprzętu nie należy umieszczać w miejscach, gdzie jest narażony na uszkodzenia mechaniczne, oraz w pobliżu źródeł ciepła.

Do podręcznego sprzętu gaśniczego zalicza się:

- gaśnice,
- hydronetki,
- koce gaśnicze.

Podręczny sprzęt gaśniczy, ze względu na niewielkie rozmiary, może skutecznie zadziałać w zasadzie tylko w sytuacjach, gdy istnieje możliwość ugaszenia pożaru w zarodku, tj. w pierwszej fazie jego rozwoju, gdy paląca się powierzchnia jest mała.

Podręczny sprzęt gaśniczy może zatem być wykorzystany przez osobę, która zauważył pożar i równocześnie z zaalarmowaniem o zaistniałym zdarzeniu, od razu przystąpi do akcji gaśniczej.

Przy gaszeniu należy pamiętać o następujących zasadach:

Gaś ogień w kierunku wiatru

(z wiatrem).

Palące się powierzchnie gaś

rozpoczynając od brzegu.

Pożary substancji kapiących

I płynnych gaś strumieniem

skierowanym od góry do dołu

Pożary ścian gaś strumieniem

skierowanym od dołu do góry.

Stosuj wystarczającą liczbę gaśnic -

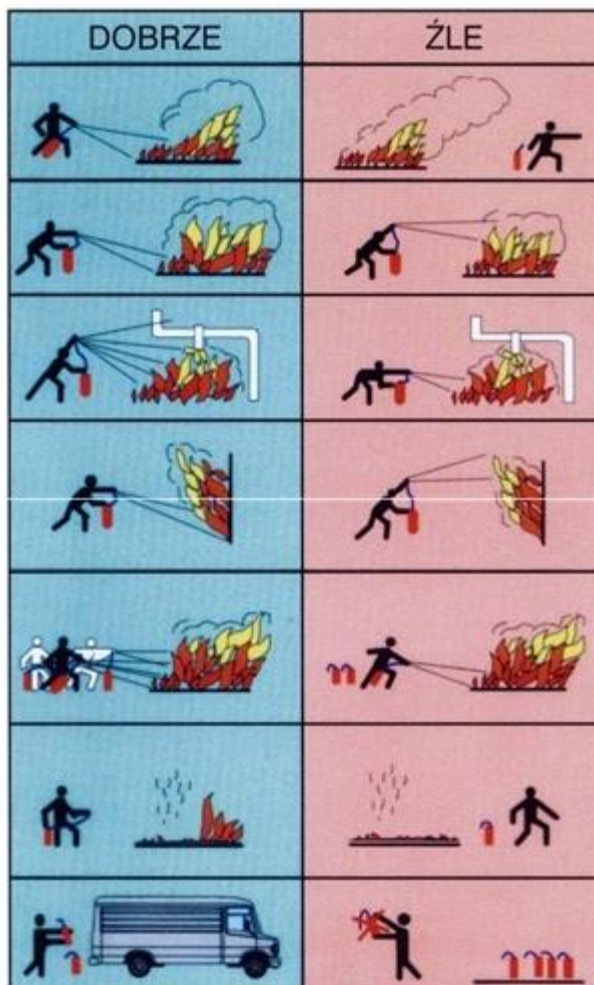
nigdy jedną po drugiej.

Zwracaj uwagę na możliwość

ponownego rozpalenia się ognia.

Nigdy nie wieszaj gaśnic po ich

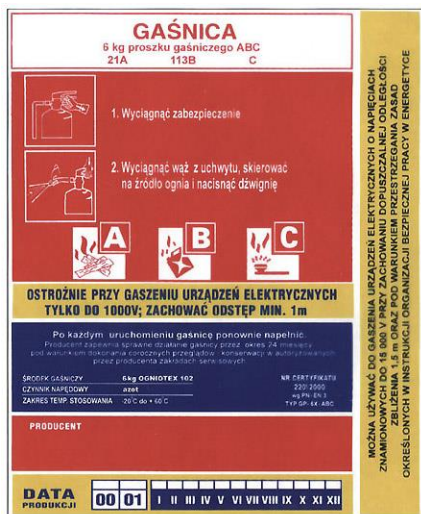
użyciu na stałe miejsce.

Rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego dobiera się zależnie od istniejących w obiekcie materiałów palnych. W zależności od przeznaczenia, na każdej gaśnicy podaje się oznaczenia literowe i piktogram.

Przykładowa etykieta z gaśnicy proszkowej

Przy ustaleniu rodzaju sprzętu gaśniczego uwzględniono następujące zasady:

- Do gaszenia pożarów grupy A (w których występuje zjawisko spalania żarowego, np. drewna, papieru, tkanin) stosuje się gaśnice pianowe lub proszkowe.
- Do gaszenia pożarów grupy B (cieczy palnych i substancji stałych topiących się np. benzyn, alkoholów, olejów, tłuszczów, lakierów) stosuje się zamiennie gaśnice pianowe, proszkowe, śniegowe.
- Do gaszenia pożarów grupy C (gazów palnych, np. propanu, acetyleny, gazu ziemnego) stosuje się zamiennie gaśnice proszkowe, śniegowe.
- Do gaszenia pożarów grupy D (metali lekkich, np. magnezu, sodu, potasu, litu) stosuje się gaśnice proszkowe do tego celu przeznaczone.
- Do gaszenia pożarów grupy F (tłuszczów i olejów jadalnych, kuchennych) stosuje się gaśnice pianowe.
- Do gaszenia pożarów poszczególnych grup z indeksem E (urządzenia elektryczne pod napięciem i innych materiałów znajdujących się w pobliżu tych urządzeń) stosuje się zamiennie gaśnice proszkowe, niektóre pianowe lub śniegowe.

Uwaga:

Do gaszenia urządzeń pod napięciem lub znajdujących się w obrębie urządzeń elektrycznych pod napięciem, mogą być stosowane wyłącznie gaśnice oznaczone indeksem E. Informacja o możliwości i warunkach bezpieczeństwa podczas gaszenia takich urządzeń podane są na gaśnicy w formie tekstu.

Na terenie budynku ilości sprzętu i jego rodzaj są zgodne z normatywem. Należy zaznaczyć, że ze względu na zagadnienia dostępu do pomieszczeń i ruchu osobowego ilość sprzętu przekracza podane wyżej normatywy. Zagadnienie wewnętrznej instalacji wodociągowej

ppoż., a zatem rozmieszczenia hydrantów wewnętrznych jest uregulowane innymi przepisami.

Niezależnie od powyższego, każda firma prowadząca prace pożarowo niebezpieczne powinna posiadać na terenie tych prac swój dodatkowy, niezbędny sprzęt gaśniczy.

ZASADY OBSŁUGI PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO.

Zasady gaszenia pożarów:

Przy gaszeniu pożarów należy pamiętać o następujących zasadach:

- Kierować strumień środka gaśniczego na palące się przedmioty od strony zewnętrznej (skrajnej) do środka;
- Przy gaszeniu przedmiotów ustawionych pionowo należy gasić od góry w dół;
- Należy używać środków gaśniczych przeznaczonych do gaszenia danej grupy pożarów.

Charakterystyka sposobów użycia sprzętu gaśniczego:

Hydrant wewnętrzny - Hydrant wewnętrzny jest to zawór zainstalowany na specjalnej sieci wodociągowej obudowany szafką i wyposażony w wąż pożarniczy i prądownicę. Może być o średnicy 25 lub 52 mm. Ma on zastosowanie do lokalizacji pożarów w zarodku wszędzie tam gdzie, jako środek gaśniczy stosuje się wodę.

Hydrant wewnętrzny 25 z wężem półsztywnym .Hydrant wewnętrzny 52 z wężem płasko składanym

Sposób użycia hydrantu:

Zbić szybkę w celu dostępu do kluczka, otworzyć drzwiczki szafki, sprawdzić czy podłączony jest wąż i prądownica;

Rozwinąć odcinek węża w całości unikając zagięć i załamania;

Odkręcić zawór umieszczony w szafce;

Otworzyć prądownicę i skierować strumień wody w miejsce pożaru

Obsługę hydrantu powinny stanowić dwie osoby. Wodą nie gasimy urządzeń pod napięciem elektrycznym oraz w ich obrębie jak również innych substancji, które z wodą tworzą gazy palne np. karbid.

Gaśnica proszkowa - Gaśnica proszkowa jest to cylindryczny zbiornik zaopatrzony w dźwignię uruchamiającą zawór lub zbijak patronu z gazem napędowym. Środek gaśniczy (proszek) wyrzucany jest przez dyszę lub wężyk zakończony prądowniczką przy pomocy gazu obojętnego (azot lub dwutlenek węgla). Po dostarczeniu gaśnicy w miejsce pożaru zrywamy plombę i zawleczkę blokującą, uruchamiamy dźwignię lub zbijak i kierujemy strumień proszku w ognisko pożaru. Działanie gaśnicy można w każdej chwili przerwać przez zwolnienie dźwigni uruchamiającej lub dźwigni prądowniczki. Ze względu na swoją budowę syfonową gaśnica prawidłowo pracuje tylko w pozycji pionowej.

Gaśnice proszkowe.

Gaśnice tego typu wykonywane są w dwóch odmianach: pod stałym ciśnieniem, w których środek gaśniczy znajduje się w zbiorniku stale pod ciśnieniem gazu roboczego oraz z dodatkowym zbiornikiem zawierającym gaz roboczy. W pierwszym przypadku wypływ proszku przez dyszę jest możliwy bezpośrednio po wyciągnięciu zawleczki i otwarciu zaworu. W drugim przypadku otwarcie zaworu jest poprzedzone przebicciem przepony (najczęściej) dodatkowego zbiornika z gazem roboczym, co umożliwia jego przepływ do zbiornika środka gaśniczego. Technika gaszenia jest identyczna jak w przypadku gaśnicy śniegowej. Gaszenie można w każdej chwili przerwać zwalniając dźwignię zaworu. Gaśnice proszkowe nadają się do gaszenia pożarów grup A, B i C.

Uwaga:

Ponieważ konstrukcje gaśnic w szczegółach różnią się, przed użyciem najlepiej jest zapoznać się z piktogramem lub instrukcją, podawanymi na każdej gaśnicy. Po użyciu, nawet w przypadku niecałkowitego opróżnienia zbiornika, należy przekazać gaśnicę do serwisu.

Gaśnica proszkowa typu X 4kg.

Gaśnice śniegowe - gaśnica śniegowa jest to cylindryczny zbiornik zaopatrzony w zawór i wężyk zakończony dyszą wylotową lub w gaśnicach mniejszych króćcem obrotowym z dyszą. Wewnątrz gaśnicy znajduje się skroplony dwutlenek węgla, który po uruchomieniu pod własnym ciśnieniem wydostaje się na zewnątrz oziębiając się do temperatury ok. - 80 st.C. Po dostarczeniu gaśnicy w pobliże pożaru zrywamy plombę zabezpieczającą uruchamiamy zawór i kierujemy strumień dwutlenku węgla na ognisko pożaru.

Ze względu na swoją budowę syfonową gaśnica prawidłowo pracuje tylko w pozycji pionowej.

Nie wolno używać gaśnic śniegowych do gaszenia ludzi.

Gaśnica śniegowa GS 5x

Koc gaśniczy - Koc gaśniczy jest to płachta z tkaniny całkowicie niepalnej (włókno szklanego) o powierzchni około 2 m². Przechowuje się go w specjalnym futerale. Służy do tłumienia pożaru w zarodku przez odcięcie dopływu powietrza do palącego się przedmiotu.

Sposób użycia koca gaśniczego:

Wyjąć koc z futerału;

Rozłożyć i szczelnie przykryć palący się materiał

W przypadku gaszenia ludzi należy osobę przewrócić i przykryć ją szczelnie kocem. Koc gaśniczy można wykorzystywać do przenoszenia ewakuowanego mienia.

Koc gaśniczy

3.6. Oznakowanie obiektu pożarniczymi tablicami informacyjnymi.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 109, poz. 719) właściciel, użytkownik lub zarządca jest zobowiązany do oznakowania obiektu pożarniczymi tablicami informacyjnymi, a w szczególności do:

- umieszczania w miejscach widocznych wykazu telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek pożaru,
- oznakowania dróg, wyjść i kierunków ewakuacji zgodnie z PN-92/N-01256/02,
- oznakowania urządzeń przeciwpożarowych oraz miejsc usytuowania urządzeń sterujących urządzeniami ppoż.,
- oznakowania miejsc usytuowania ppoż. wyłączników prądu, głównego zaworu gazu oraz miejsc w których występują materiały niebezpieczne pożarowo.

Przedmiotowy budynek oznakowany jest zgodnie z przedstawionymi wyżej wymaganiami znakami fotoluminescencyjnymi, widocznymi również w przypadku zaniku oświetlenia jak również wyposażony został w oświetlenie awaryjne ze znakami kierunkowymi.

3.7. Organizacja i warunki ewakuacji.

3.7.1. Postanowienia ogólne.

Zgodnie z cytowanym na wstępie rozporządzeniem MSWiA, z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w obiekcie powinny być zapewnione odpowiednie

warunki ewakuacji*, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także być zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające na:

- zapewnieniu dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;
- zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;
- zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń;
- zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno-budowlanych zapewniających usuwanie dymu;
- zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (bezpieczeństwa i ewakuacyjnego) oraz przeszkodowego w obiektach, w których jest ono niezbędne do ewakuacji ludzi;
- zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy.

*Odpowiednie warunki ewakuacji określają przepisy techniczno-budowlane.

W celu zapewnienia warunków bezpiecznej ewakuacji ludzi, w budynku zabrania się:

- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej,
- ustawiania na korytarzach i w przejściach jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe otwarcie,
- uniemożliwiania lub ograniczania dostępu do wyjść ewakuacyjnych,
- stosowania na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji, palnych elementów wystroju wnętrz; okładziny ścienne powinny spełniać wymagania dla elementów trudno zapalnych,
- stosowania łatwo zapalnych wykładzin podłogowych na drogach służących celom ewakuacji,
- prowadzenia instalacji zawierających media palne wzdłuż dróg ewakuacyjnych,
- prowadzenia przewodów, którymi przepływają media palne, przecinających drogi ewakuacyjne, bez płaszczy osłonowych,
- zmian organizacji ruchu osobowego i systemu dostępu do pomieszczeń bez uwzględnienia wymagań ewakuacyjnych.

3.7.2. Warunki zarządzania ewakuacji.

Ewakuację ludzi z budynku lub jego części zarządza się w przypadku powstania zdarzenia, którego rozmiary wskazują na możliwość zagrożenia zdrowia lub życia osób znajdujących się w obiekcie. Za takie zdarzenie należy uznać:

- pożar powstały w pomieszczeniach, w których stosowane są materiały łatwo zapalne, z uwagi na możliwość szybkiego rozprzestrzenienia się pożaru,
- pożar, w wyniku którego wydzielają się substancje toksyczne lub powstaje duże zadymienie,
- pożar, który powstał w pobliżu klatki schodowej lub przejść na inne kondygnacje i w wyniku dalszego rozwoju może uniemożliwić ewakuację,
- pożar, którego nie udało się ugasić gaśnicami lub za pomocą hydrantów wewnętrznych,
- każde inne niż pożar zdarzenie, stanowiące zagrożenie dla konstrukcji budynku lub zagrażające zdrowiu lub życiu przebywających w nim osób.

W budynku nie występuje system sygnalizacji pożaru (SSP).

O konieczności zarządzania ewakuacji decyduje zarządca, a po przybyciu na miejsce przedstawicieli Straży Pożarnej – kierujący działaniami ratowniczymi

3.7.3. Postępowanie po ogłoszeniu ewakuacji - PROCEDURY EWAKUACYJNE

Po podaniu komunikatu o ewakuacji, wszyscy pracownicy przerywają pracę, wyłączają wszystkie urządzenia, po czym podporządkowują się poleceniom kierującego ewakuacją.

3.7.4. Odwołanie alarmu.

Odwołanie alarmu odbywa się poprzez specjalny komunikat informujący pracowników i osoby przebywające w budynku o likwidacji zagrożenia. Decyzję o powrocie do budynku po ewakuacji każdorazowo podejmuje zarządca (lub osoba pełniąca jego obowiązki) po uzyskaniu potwierdzenia od stosownych służb.

3.8. Zasady postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

3.8.1. Zasady postępowania pracowników do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej

W przypadku zauważenia pożaru lub innego zdarzenia stwarzającego zagrożenie dla zdrowia, życia lub mienia należy:

- zaalarmować najbliższe otoczenie okrzykiem (np. Pali się),
- zaalarmować pracowników nadzoru,
- powiadomić Państwową Straż Pożarną, tel.998 podając następujące informacje:
  - jakie zdarzenie miało miejsce,
  - gdzie miało miejsce to zdarzenie,
  - na której kondygnacji zaistniało zdarzenie i które pomieszczenia są zagrożone, - czy zagrożeni są ludzie,
  - swoje nazwisko i numer telefonu, z którego się alarmuje, po zaalarmowaniu Straży Pożarnej w pierwszej kolejności należy przystąpić do ratowania ludzi prowadząc ewakuację z zagrożonego rejonu,
  - usunąć z zasięgu ognia materiały palne, wybuchowe, a także cenne elementy wyposażenia pomieszczeń, a następnie przy użyciu sprzętu gaśniczego przystąpić do likwidacji pożaru (innego miejscowego zagrożenia),
  - do czasu przybycia Straży Pożarnej, akcją i ewakuacją kieruje Zarządca (Administrator), pracownik ochrony, lub osoba upoważniona (wyznaczona),
  - po przybyciu na miejsce pożaru jednostek Straży Pożarnej kierownictwo akcją obejmuje D-ca jednostki, któremu należy przekazać informacje o sytuacji, podjętych działaniach itp. oraz podporządkować się jego poleceniom.

Uwaga:

- ostatni pracownik opuszczający pomieszczenie zamyka drzwi,
- po opuszczeniu pomieszczenia należy poruszać się zgodnie z ustalonym kierunkiem ewakuacji kierując się do wyjścia na zewnątrz budynku,
- w punkcie zbiórki dla ewakuowanych - należy czekać na dalsze polecenia,
- jeśli zdarzenie miało miejsca poza godzinami pracy pracownicy ochrony powiadamiają Zarządcę (Administratora) lub wyznaczoną przez niego osobę.
- prąd elektryczny w strefie pożarowej, w której powstał pożar, wyłącza osoba upoważniona.

3.8.2. Zasady postępowania dla osób przebywających w budynku

- w przypadku zauważenia pożaru lub innego miejscowego zagrożenia należy: okrzykiem zaalarmować otoczenie,
- opuszczając budynek powiadomić o Administratora lub pracownika ochrony,
- opuścić budynek poruszając się zgodnie z kierunkiem ewakuacji.

3.8.3. Obowiązki kierującego ewakuacją.

W przypadku pożaru lub akcji ratowniczej powinien:

- zapoznać się z zaistniałym zdarzeniem,
- gdy zachodzi potrzeba wydać decyzje o ewakuacji ludzi ze strefy pożarowej lub budynku.
- podjąć decyzję o ewakuacji lub o sposobie doraźnego zabezpieczenia mienia,
- nie dopuścić do powstania paniki wśród ewakuowanych,
- wydać polecenia o zabezpieczeniu stanowisk pracy
- po przyjeździe straży pożarnej niezwłocznie zapoznać Dowódcę jednostki z zaistniałą sytuacją, podjętymi decyzjami i przekazać mu kierowanie akcją,
- przez cały czas prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych powinien współdziałać z kierownikiem akcji,
- decyzję o ewakuacji mienia wydać na wyraźne polecenie kierującego akcją ratowniczo-gaśniczą,
- czynnie uczestniczyć w likwidacji zagrożeń i zabezpieczaniu mienia i urządzeń znajdujących się w obiekcie.
- ustalić miejsce dla ewakuowanego mienia,
- zabezpieczyć teren zdarzenia po zakończeniu akcji przed osobami postronnymi wydając stosowne dyspozycje.

3.8.4. Ogólne wytyczne do prowadzenia ewakuacji ludzi i mienia.

Po podjęciu decyzji o ewakuacji ludzi i mienia należy przestrzegać następujących zasad:

1. W przypadku rozwijającego się pożaru niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w budynku o powstaniu zagrożenia i jego charakterze oraz o konieczności ewakuacji.
2. Kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji poszczególnych osób lub grup.
3. Kierujący akcją ustala potrzebę ewakuacji sprzętu określając sposoby, kolejność itp.
4. W pierwszej kolejności należy ewakuować ludzi z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub inne zagrożenie, które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się pożaru tego zagrożenia, oraz z pomieszczeń, z których wyjście może być odcięte.
5. Jako pierwsze powinny być ewakuowane osoby mogące poruszać się o własnych siłach, a następnie osoby wymagające przeniesienia na noszach lub transportowania na wózkach.
6. W przypadku odcięcia dróg ewakuacyjnych dla pojedynczych osób lub grup należy niezwłocznie, dostępnymi środkami (bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy) powiadomić o tym kierownika akcji.

7. Ludzi odciętych od dróg wyjścia, znajdujących się w strefie zagrożenia należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła zagrożenia i w miarę posiadanych środków i istniejących warunków ewakuować na zewnątrz za pomocą sprzętu własnego lub jednostki ratowniczo-gaśniczej.
8. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej starając się trzymać głowę jak najniżej (w dolnych partiach pomieszczeń jest najmniej dymu i najwięcej tlenu); usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłonić tkaniną zamoczoną w wodzie.
9. Podczas poruszania się wzdłuż dróg ewakuacyjnych przy silnym zadymieniu należy poruszać się wzdłuż ścian, aby nie stracić orientacji.
10. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków koniecznych do ratowania ludzi.
11. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, szczególnie ważnych dokumentów i in. Należy wykorzystać wszystkie sprawne fizycznie osoby mogące przeprowadzić czynności związane z zadaniami ewakuacyjnymi (np. demontaż, wynoszenie dokumentów, i wyposażenia itp.). W czynnościach tych należy wykorzystać sprzęt transportowy znajdujący się na terenie budynku oraz sprzęt jednostek PSP przybyłych na miejsce akcji.
12. Po zakończeniu ewakuacji należy dokładnie sprawdzić, czy wszyscy ludzie opuścili poszczególne pomieszczenia, kondygnacje i cały budynek.
13. W przypadku przybycia jednostek PSP w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący akcją jest zobowiązany do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, a następnie do podporządkowania się Dowódcy jednostki PSP.

Rejon dla osób ewakuowanych

Ustala się następujący rejon dla osób ewakuowanych na czas sprawdzania czy wszyscy opuścili budynek: **Parking wewnętrzny przy budynku starej maszynowni. Miejsce zbiórki do ewakuacji oznaczono w części graficznej.**

3.9. Szkolenie przeciwpożarowe pracowników.

Najemca odpowiedzialny jest za zorganizowanie przeprowadzenie szkoleń dla pracowników mu podległych.

Szkolenie przeciwpożarowe ma na celu zapoznanie pracowników z zagrożeniami występującymi w obiekcie oraz:

- zapoznanie pracowników ze sposobami eliminowania zagrożeń pożarowych i innych miejscowych, a także zapoznanie ich z obowiązującymi przepisami ppoż.,

- wskazanie pracownikom sposobu postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia,
- nauczanie pracowników posługiwania się sprzętem gaśniczym, ratowniczymi urządzeniami gaśniczymi oraz z zasadami ich użycia,
- zapoznanie pracowników z zadaniami i obowiązkami w zakresie ochrony ppoż. w zależności od zajmowanego stanowiska.

Wszyscy pracownicy są objęci następującymi rodzajami szkolenia:

1. Szkolenie podstawowe

Szkolenie podstawowe jest szkoleniem jednorazowym. Ponowne szkolenie przeprowadza się w następujących przypadkach:

- zmiana profilu działalności firmy,
- wprowadzenie istotnych zmian w organizacji ochrony przeciwpożarowej,
- wprowadzenie istotnych zmian w zabezpieczeniu ppoż. obiektu,
- organy upoważnione do przeprowadzenia kontroli stwierdzą niski poziom wyszkolenia pożarniczego pracowników i wydadzą nakaz ponownego szkolenia.

Przeprowadzenie szkolenia podstawowego dokumentuje się poprzez prowadzenie dziennika, w którym podaje się ilość i treść zajęć oraz poprzez przechowywanie w teczce personalnej pracownika jego oświadczenia o przejściu w/w szkolenia (wg Załącznika nr 2).

Szkolenie podstawowe prowadzi się wg programu obowiązującego w danym przedsiębiorstwie. Przykładowy program szkolenia podano w tabeli.

L.p.	Temat	Czas
1.	Program szkolenia podstawowego Wytyczne i zarządzenia, instrukcje Podstawowe przepisy prawne z zakresu ochrony ppoż.	0,15 h
2.	Zagrożenia pożarowe w obiektach, przyczyny powstawania pożarów i innych zagrożeń	0,15 h
3.	Zadania i obowiązki pracowników w zakresie zapobiegania pożarom	0,15 h
4.	Zadania i obowiązki pracowników w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia	0,15 h
5.	Ewakuacja ludzi i mienia, drogi i środki ewakuacji	0,15 h
6.	Podręczny sprzęt gaśniczy. Praktyczna znajomość zakresu jego stosowania i sposobu użycia	0,15 h
	RAZEM	1,5 h

3.10. Wykaz telefonów alarmowych.

Rodzaj służby	Tel. Alarmowy
Policja	112
Straż pożarna	112
Pogotowie Ratunkowe	112
Pogotowie Gazowe	992
Pogotowie SPEC	993
Pogotowie Straży Miejskiej	986

4. Zabezpieczenie prac niebezpiecznych pożarowo

1) Przez prace niebezpieczne pożarowo rozumie się przede wszystkim prace wykonywane przy użyciu ognia otwartego (np. spawanie gazowe i elektryczne cięcie palnikami itp.). Prace niebezpieczne pożarowo, nieprzewidziane instrukcją technologiczną lub prowadzone poza wyznaczonym do tego celu na stałe miejscu, takie jak prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, wykonywane wewnątrz budynku, a także na przyległym do niego terenie, należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu.

2) Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo kierownik komórki organizacyjnej na terenie, której wykonywane są prace, oraz wykonawca mają obowiązek:

- oceniać zagrożenia w miejscu, w którym prace będą wykonywane,
- ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu,
- wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenia miejsca pracy, za przeprowadzenie prac i zabezpieczenie miejsca pracy po jej zakończeniu,

3) Rozpoczęcie prac pożarowo niebezpiecznych może nastąpić po uzyskaniu przez wykonawcę pisemnego zezwolenia na ich przeprowadzenie. (Załącznik nr 3).

4) Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo należy przestrzegać następujących zasad:

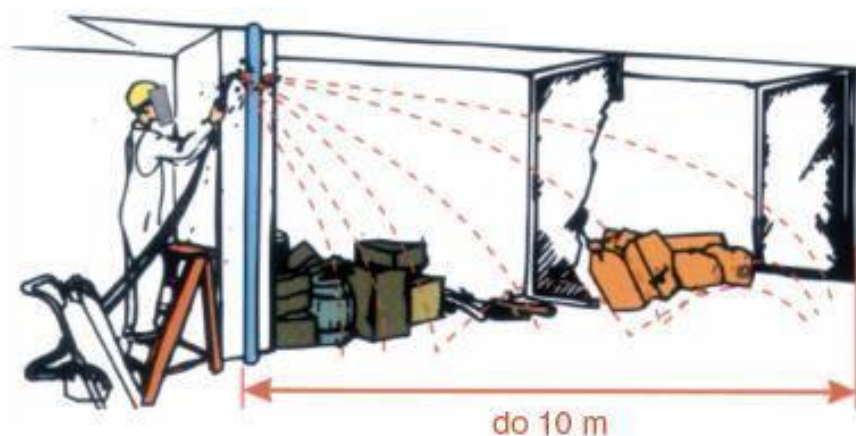
- wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania tych prac oraz w rejonach przyległych należy usunąć, a jeżeli nie jest to możliwe (np. palne elementy konstrukcji) należy je zabezpieczyć przed zapaleniem,
- prace pożarowo niebezpieczne w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne czynności związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub gazów palnych, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par tych cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości,
- w miejscu wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru,
- po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych należy poddać kontroli miejsce, w którym były wykonywane oraz w uzasadnionych przypadkach pomieszczenia i rejon przyległe,
- prace niebezpieczne pożarowo powinny być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,

- sprzęt używany do wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru,
- wykonawca stosownie do występujących w miejscu wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych zagrożeń zapoznaje osoby wykonujące pracę z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

4.1. Ustalenia organizacyjne

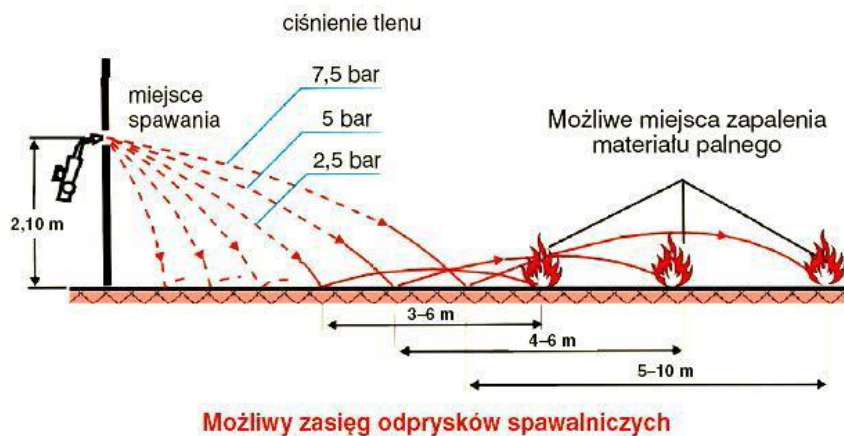
- 1) Całkowitą odpowiedzialność za prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo, zleconych firmom zewnętrznym, ponosi wykonawca tych prac.
- 2) Zapis o odpowiedzialności wykonawcy za bezpieczne pod względem przeciwpożarowym przeprowadzenie tych prac powinien znaleźć się w umowie, a jeżeli prace prowadzone są na podstawie zlecenia w oddzielnym oświadczeniu wykonawcy.
- 3) Najemcy i dzierżawcy pomieszczeń chcący wykonywać w budynku lub na przyległym terenie prace niebezpieczne pożarowo, powinni uzyskać zgodę właściciela.
- 4) Dokumenty, o których mowa w pkt. 2) powinny zawierać datę rozpoczęcia i zakończenia prac niebezpiecznych pożarowo.

PRZYKŁADY ZABEZPIECZENIA PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH

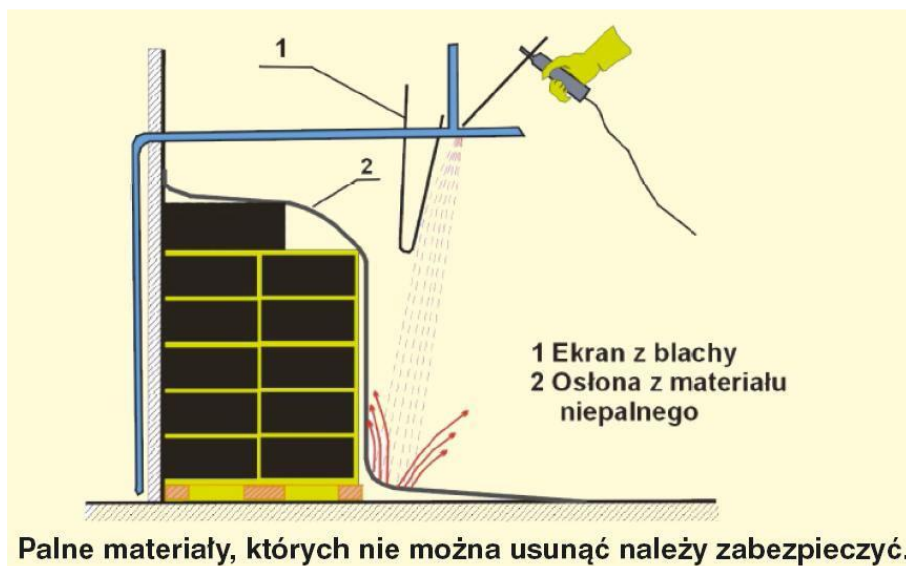

Ryc. 1 Przykład wykonywania prac pożarowo-niebezpiecznych

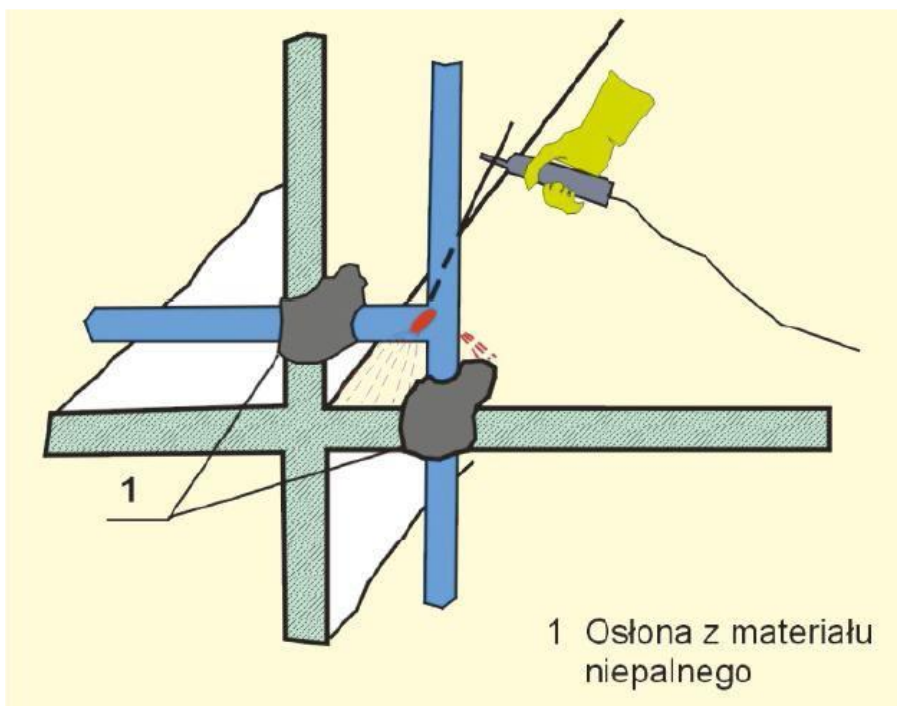

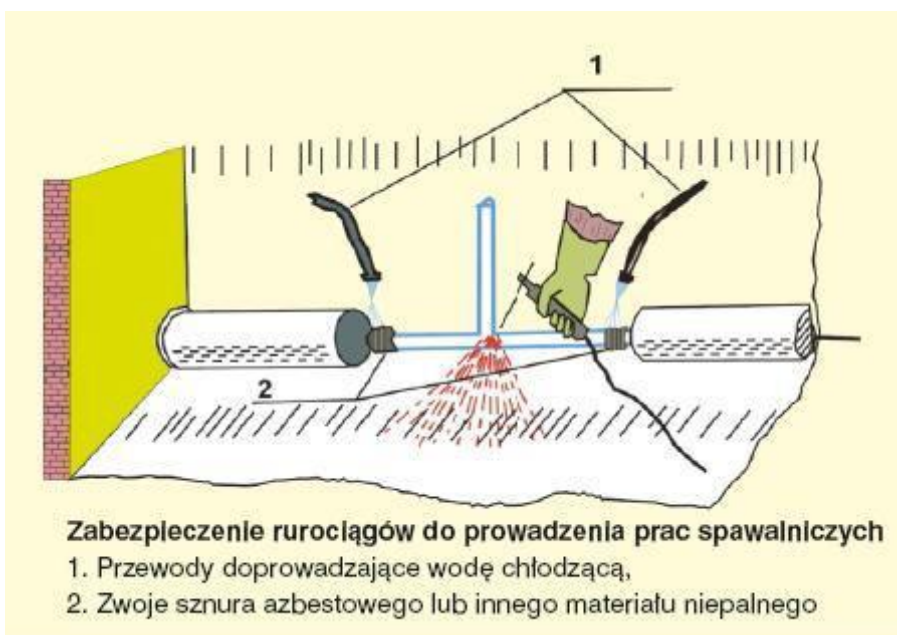
Ryc. 2 Ilustracja obrazująca niebezpieczeństwo zapalenia materiału palnego podczas wykonywania prac pożarowo-niebezpiecznych (spawania).

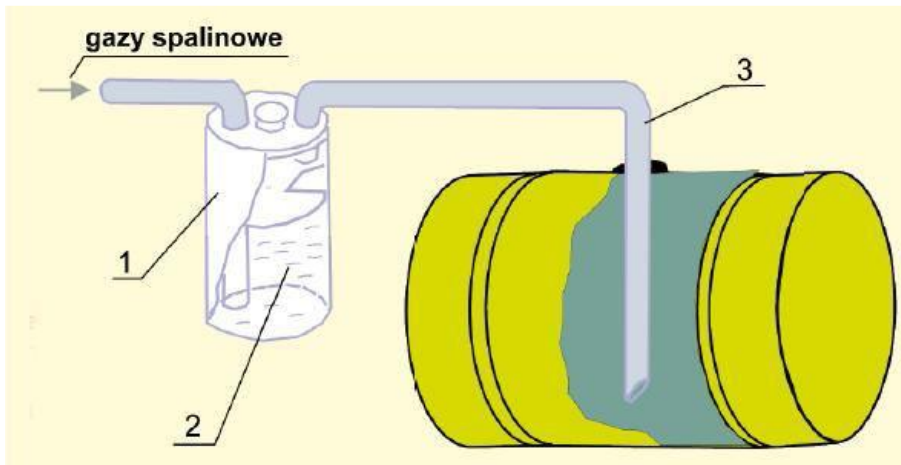
Ryc. 3 Przykład zabezpieczenia materiałów palnych przy wykonywaniu prac pożarowo-niebezpiecznych (brak możliwości usunięcia na stałe materiałów palnych), 1 – ekran z blachy, 2-koc gaśniczy

Ryc. 4 Przykład zabezpieczenie otworów i szczelin prowadzących do sąsiednich pomieszczeń za pomocą niepalnego materiału -1

Ryc. 5 Przykład zabezpieczenia rurociągu podczas wykonywania prac pożarowo-niebezpiecznych (z izolowanych rurociągów należy usunąć izolację cieplną a w razie potrzeby chłodzić skutecznie w sposób przedstawiony na ilustracji, 1- przewody doprowadzające wodę do chłodzenia, 2-zwoje sznura azbestowego lub innego materiału niepalnego).

Ryc. 6 Przykład zabezpieczenia ciętego lub spawanego pojemnika zawierającego gaz lub pary cieczy. Pojemnik należy wypełnić gazem obojętnym (np. gazy spalinowe z silnika samochodowego podawany przez łapaczkę isker, 1-łapaczka isker, 2-woda, 3-przewód doprowadzający gaz do wnętrza pojemnika).

5. Sposoby podawania przeglądów technicznym i czynnościom konserwacyjnym urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

TERMINY KONSERWACJI, PRZEGLĄDÓW I BADAŃ INSTALACJI ORAZ URZĄDZEŃ W OBIEKCIE

Instalacje techniczne i urządzenia przeciwpożarowe w Obiekcie należy poddawać okresowym przeglądom technicznym i konserwacji zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w jednostronnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz w instrukcjach obsługi. Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Za przeprowadzenie (zlecenie) okresowej kontroli sprzętu gaśniczego i urządzeń odpowiedzialny jest zarządca obiektu.

Konserwacje i naprawę sprzętu powinny przeprowadzać osoby posiadające odpowiednie przeszkolenie oraz kwalifikacje.

W szczególności należy pamiętać o :

- badaniu okresowym instalacji odgromowej, które należy przeprowadzać co najmniej raz na 5 lat,
- badaniu oporności izolacji instalacji elektrycznej i badanie instalacji elektrycznej w zakresie ochrony przeciwporażeniowej - przeprowadzić co najmniej 1 raz na 5 lat (Ustawa Prawo Budowlane),
- czyszczeniu przewodów wentylacyjnych w obiekcie - należy przeprowadzać co najmniej jeden raz w roku jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowania,
- konserwacji urządzeń sygnalizacji pożaru - należy przeprowadzać zgodnie z dokumentacją techniczno - ruchową (DTR), nie rzadziej niż raz w roku,
- konserwacji oraz przeglądzie technicznym drzwi pożarowych - należy przeprowadzać zgodnie z DTR lub instrukcją producenta, nie rzadziej niż raz w roku,
- konserwacji, przeglądzie technicznym oraz remoncie podręcznego sprzętu gaśniczego - należy przeprowadzać zgodnie z zaleceniami producenta, nie rzadziej jednak niż jeden raz w roku,
- konserwacji instalacji oświetlenia awaryjnego - należy przeprowadzać zgodnie z wytycznymi producenta i wykonawcy, nie rzadziej niż raz w roku.

5.1. Gaśnice.

Przeglądy i konserwacje podręcznego sprzętu gaśniczego przeprowadza się w terminach określonych przez producentów sprzętu lecz nie rzadziej niż określa to ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109, poz. 719). Producent również określa co wchodzi w zakres przeglądów i konserwacji.

Instrukcja przeglądu - konserwacji gaśnicy proszkowej typu "x" z manometrem

1. Wykonać zewnętrzne oględziny gaśnicy - sprawdzić czy:

- plomba i zawleczka nie zostały uszkodzone,
- gaśnica nie jest uszkodzona mechanicznie,
- nie ma miejsc skorodowanych na zbiorniku,
- pyszczek wylotowy lub wąż są drożne,
- posiada czytelną i właściwą etykietę oraz kontrolkę,
- wskaźnik ciśnienia znajduje się na polu zielonym (dla 20ś Ciśnienie 1,5 MPa)

2. Nakleić kontrolkę z datą następnego przeglądu.

W gaśnicach posiadających wąż z prądownicą sprawdzamy stan techniczny węża, drożność i trwałość połączeń. W gaśnicach o pojemności zbiornika powyżej 6 dcm³ sprawdzamy ważność jego legalizacji.

Instrukcja przeglądu - konserwacji gaśnicy śniegowej

1. Wykonać oględziny zewnętrzne gaśnicy - sprawdzić czy:

- plomba i zawleczka nie zostały uszkodzone
- gaśnica nie jest uszkodzona mechanicznie
- nie ma miejsc skorodowanych na zbiorniku
- posiada czytelną i właściwą etykietę oraz kontrolkę z ostatniego przeglądu
- posiada aktualną, czytelną datę następnej legalizacji zbiornika
- zbiornik posiada trwale wybitą masę netto, brutto oraz tarę
- ubytek masy CO₂ nie większy niż 5%
- drożność, stan techniczny tuby oraz uchwytu i przewodu jest prawidłowy i właściwy dla danego typu gaśnicy

Nakleić kontrolkę z datą następnego przeglądu.

5.2. Instalacja elektryczna, piorunochronna.

Zgodnie z Ustawą z dnia 7 lipca 1994r - Prawo budowlane instalacje elektryczne i piorunochronne powinny być poddawane okresowej kontroli, co najmniej raz na 5 lat polegającej na sprawdzeniu stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów.

6. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi

6.1. Zasady organizowania cyklicznych ćwiczebnych alarmów ewakuacyjnych.

Zgodnie z § 17 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 109, poz. 719) w przedmiotowym budynku nie ma obowiązku organizowania cyklicznie praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji. Jeżeli właściciel zdecyduje się przeprowadzić takie sprawdzenie, to o jego terminie powinien, co najmniej tydzień wcześniej powiadomić właściwą terenowo Komendę Państwowej Straży Pożarnej.

6.2. Zasady praktycznego prowadzenia cyklicznych ćwiczebnych alarmów ewakuacyjnych.

Praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji ma na celu ocenę przygotowania obiektu do sytuacji rzeczywistego zagrożenia, a także wyrobienie w przebywających w nim osób nawyków reagowania w przypadku zaistnienia realnego zagrożenia. Dlatego ćwiczenie należy przeprowadzać w czasie gdy obiekt normalnie funkcjonuje, a na jego terenie przebywa pełna, wynikająca z codziennej eksploatacji liczba ludzi.

Właściwe przygotowanie ćwiczenia wymaga powołania zespołu kilku zaufanych osób, które muszą zostać zobowiązane do zachowania w głębokiej dyskrekcji nie tylko daty i godziny, ale również samego faktu planowanego ćwiczenia. Osoby te podczas przeprowadzania ćwiczenia będą pełnić funkcje obserwatorów, dlatego wskazane jest aby w miarę możliwości byli to pracownicy związani na co dzień z obsługą infrastruktury obiektu.

Obserwatorom przydzielamy ściśle określone obszary obiektu, w których pełnić będą wyznaczoną rolę. Ponadto w skład zespołu oprócz osób reprezentujących kierownictwo powinni wejść: szef ochrony, elektryk oraz pracownik (lub pracownicy) odpowiedzialny za sprawy BHP, ppoż. W odróżnieniu od obserwatorów, osobom tym nie należy przydzielać żadnych innych funkcji niż te, które wynikają z ich zakresu czynności.

Pierwszą i nadrzędną zasadą praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji jest przeprowadzenie jej w najmniej spodziewanym dla użytkowników momencie. Wskazane jest wcześniejsze przeprowadzenie odpowiedniego szkolenia. Szkolenie to powinno być zakończone przeprowadzeniem 1 lub 2 alarmów o mniej oficjalnym charakterze, które wpoją w stałych użytkowników obiektu podstawowe nawyki i zachowanie się w takich sytuacjach. Jeżeli dysponujemy odpowiednimi możliwościami, możemy ćwiczenie wzbogacić w tzw. elementy pozoracji polegające np. na zadymieniu fragmentu budynku. Należy jednak pamiętać, że użyte do pozoracji środki muszą być stosowane bardzo rozważnie i w całkowicie bezpieczny dla ludzi sposób !!! Bezpośrednio przed planowanym rozpoczęciem ćwiczenia obserwatorzy powinni udać się do wyznaczonych wcześniej punktów i od momentu ogłoszenia alarmu dokładnie monitorować rozwój wydarzeń. Mogą do tego celu użyć technik audiowizualnych. Nagrania posłużą później do analizy przeprowadzonych ćwiczeń.

Obserwatorzy powinni zwrócić uwagę na następujące elementy ćwiczenia:

- czy sygnał o ewakuacji dotarł do wszystkich ludzi przebywających w monitorowanym przez nich obszarze,
- czy wszyscy pracownicy natychmiast przerwali pracę i rozpoczęli ewakuację,
- czy ewakuacja odbywała się zgodnie z wyznaczonymi drogami i kierunkami i czy nie wykorzystywano do niej elementów zabronionych takich jak dźwigi lub nie przeznaczone do tego celu przejścia i wyjścia,
- czy w monitorowanym obszarze zadziałały wszystkie urządzenia techniczne służące do zapewnienia bezpieczeństwa ludzi przebywających w obiekcie takie jak np.: oświetlenie ewakuacyjne, system sygnalizacji pożarowej, wentylacja pożarowa, drzwi pożarowe, itp.

Ponadto obserwatorzy powinni:

- odnotować czas w jakim opuszczono monitorowany przez nich obszar, odnotować wszelkie zauważone nieprawidłowości,
- sporządzić wykaz osób, które nie zastosowały się do polecenia ewakuacji, przystąpiły do niej w sposób opieszły lub w jakikolwiek sposób tę ewakuację utrudniały lub zakłócały.

Osoby, które nie opuściły budynków pomimo ogłoszenia jego ewakuacji, czyniły to w sposób opieszły lub w jakikolwiek sposób tę ewakuację utrudniały lub zakłócały, powinny złożyć wyczerpujące wyjaśnienie o powodach swojego postępowania. W przypadku gdy wyjaśnienia te nie mają żadnej racjonalnej podstawy, w stosunku do takich osób winny być wyciągnięte surowe konsekwencje służbowe. W celu maksymalnego ograniczenia dezorganizacji pracy, ćwiczebny alarm ewakuacyjny można przeprowadzić w kilka minut po rozpoczęciu lub na kilka minut przed zakończeniem pracy obiektu.

6.3. Dokumentacja ćwiczeń.

Ponieważ praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy obiektu powinien właściwie udokumentować fakt przeprowadzenia takiego ćwiczenia, aby w każdej chwili móc udowodnić go przed kontrolującym strażakiem Państwowej Straży Pożarnej. Właściwa dokumentacja stanowić też będzie cenny materiał porównawczy przy ocenie podobnych ćwiczeń prowadzonych w przyszłości. Dokumentacja powinna zawierać:

- datę i godzinę przeprowadzonego ćwiczenia ewakuacyjnego,
- sposób ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego,
- liczbę ewakuowanych osób (określoną np. na podstawie list obecności pracowników) wraz ze wskazaniem, jaki ta liczba stanowi stosunek procentowy do pełnej, zakładanej liczby osób przebywających w obiekcie,
- czas ewakuacji poszczególnych kondygnacji (lub innych obszarów bądź stref, na które podzielony jest obiekt),
- czas ewakuacji całego obiektu mierzony od momentu ogłoszenia alarmu do chwili opuszczenia budynku przez główne strumienie ludzi,
- całkowity czas ewakuacji całego obiektu mierzony od momentu ogłoszenia alarmu do chwili opuszczenia go przez wszystkich użytkowników (z wyjątkiem pracowników ochrony i osób prowadzących ćwiczenie),
- wnioski podsumowujące ćwiczenie, obejmujące między innymi:
  - ocenę drożności i równomierności rozłożenia natężenia strumieni ludzi na głównych drogach ewakuacyjnych (końcowe odcinki korytarzy, klatki schodowe, wyjścia),
  - zasięg słyszalności środków technicznych użytych do ogłaszania alarmu,
  - ocenę skuteczności ogłaszanego alarmu, określającą odsetek osób do których nie dotarła informacja o alarmie wraz podaniem przyczyn tego faktu,
  - ocenę stanu zadziałania wszystkich związanych z ćwiczeniem urządzeń technicznych,
  - wszystkie zauważone nieprawidłowości, jeżeli takie wystąpiły (np. chęć lub fakt korzystania przez ewakuujących się z dźwigów osobowych (wind), przemieszczanie się ludzi w kierunkach innych niż wskazywało umieszczone oznakowanie ewakuacyjne, zatory w drzwiach, przewężeniach korytarzy innych niewrażliwych punktach, pozostawianie w opuszczanych pomieszczeniach otwartych lub niedomkniętych drzwi, itp.),

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

- zamierzenia które należy przedsięwziąć aby wyeliminować stwierdzone nieprawidłowości, a tym samym poprawić warunki ewakuacji ludzi z obiektu.
- kopię pisma (adresowanego do Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej) o którym mowa w pkt. 1 niniejszego rozdziału.

7. Wykaz załączników

Załącznik nr 1. Oświadczenia dotyczące zapoznania się z postanowieniami zawartymi w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Załącznik nr 2. Oświadczenie odbycia szkolenia podstawowego w zakresie ochrony ppoż.

Załącznik nr 3. Zezwolenie na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo

Załącznik nr 4. Wykaz osób zapoznanych z instrukcją

Załącznik nr 5. Arkusz przeglądów aktualności treści instrukcji

Załącznik nr 6. Arkusz wprowadzanych w instrukcji zmian

Załącznik nr 7. Część graficzna

8. Postanowienia końcowe

- 1) W sprawach nie ujętych w niniejszej Instrukcji obowiązują aktualne przepisy przeciwpożarowe.
- 2) Plany dostosowania budynku do wymagań ochrony przeciwpożarowej opracowuje osoba fizyczna lub prawna posiadająca stosowne uprawnienia.

(Imię i nazwisko)

(stanowisko)

O Ś W I A D C Z E N I E

Niniejszym oświadczam, że zapoznałem(am) się z postanowieniami zawartymi w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla budynku TORWAR II przy ulicy Łazienkowskiej 6A w Warszawie.

Warszawa , dn.....

(Podpis pracownika)

(Imię i nazwisko)

(stanowisko)

O Ś W I A D C Z E N I E

Niniejszym oświadczam, że odbyłem (am) szkolenie podstawowe w zakresie ochrony ppoż. w dniu ....., wg programu szkolenia obowiązującego dla budynku TORWAR II przy ulicy Łazienkowskiej 6A w Warszawie.

Warszawa, dn.....

(Podpis pracownika)

ZEZWOLENIE NA PROWADZENIE PRAC POŻAROWO - NIEBEZPIECZNYCH

1. Nazwa budynku i określenie pomieszczenia, w którym przewiduje się wykonanie prac:

.....

2. Rodzaj pracy:

.....

3. Czas pracy: dnia .....od godz. .... do godz. ....

4. Zagrożenie wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w miejscu prac pożarowo – niebezpiecznych:

.....
.....

5. Sposób zabezpieczenia pomieszczenia przed możliwością powstania pożaru na okres prowadzenia prac pożarowo – niebezpiecznych:

.....
.....
.....

6. Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia przeciwpożarowego:

.....

7. Sposób wykonania pracy:

.....

8. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających oraz zabezpieczenia toku prac pożarowo - niebezpiecznych:

.....
.....

9. Zezwalam na rozpoczęcie robót:

.....
Data i podpis przedstawiciela zarządcy

10. Pracę zakończono w dniu .....o godzinie .....:

.....
Podpis Wykonawcy Prac

11. Po zakończeniu prac pożarowo – niebezpiecznych stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono:

.....
Data i podpis przedstawiciela zarządcy

12. Wykonano kontrolę miejsca przeprowadzenia prac pożarowo – niebezpiecznych po 1 godzinie od czasu jej zakończenia:

.....
Data i podpis przedstawiciela zarządcy

WYKAZ OSÓB ZAPOZNANYCH Z INSTRUKCJĄ

L.p.	Nazwisko i imię	Data	Podpis	Uwagi

ARKUSZ PRZEGLĄDÓW AKTUALNOŚCI TREŚCI INSTRUKCJI

L.p.	Data	Uwagi o przeglądzie, nazwisko i podpis dokonującego przeglądu

ARKUSZ ZMIAN WPROWADZONYCH W INSTRUKCJI

L.p.	Nr strony rozdziału	Zmiana dotyczy	Wprowadził Data	Zatwierdził Data